

KÄLLAN TILL GOD FINLÄNSK MAT

ATRIA PRODUCENTER

1/2019

"Alla svin i ordning igen"

EN VECKA PÅ GÅRDEN ISO-TUISKU 29

4

Ruud Huirne berättar om hur finansieringen av gårdarna fungerar i Holland.

13

Köttakademin samlade ihop Atrias anställda i köttbranschen.

17

Finurlig lathet ökar utvecklingen av produktiviteten.

Investera i expertis

Rubriken är aktuell på många sätt. När jag hoppade på ett ”tåg i rörelse” från årets början fick jag ansvar som verkställande direktör för Atria Producenter och A-Foder samt Finlands bästa experter på primärproduktion som team. Jag väntar med spänning på att vi ska komma igång ordentligt. Även uppgiften som verkställande direktör för andelslagen stannade tills vidare hos mig – vilket är bra, man behöver inte lära sig allt från början.

NYA INVESTERINGAR planeras på många gårdar. Ofta funderar man på när det är rätt tid att investera. Investeringarna känns ofta tunga på pappret, men efteråt är man glad för att det blev gjort. Detta är i själva verket grundläggande utveckling för kostnader; det är alltid rätt tid att investera om gårdens struktur kräver det.

I TAKT MED förändringarna i världen har investeringarna vuxit sig så stora att innan ekonomiska satsningar spikas bör man diskutera investeringens storlek med finansiären. Idag är det allt svårare att komma längre än till planeringsstadiet utan en strategi och bra kalkyler. Man bör inte satsa tid och pengar utan tydliga mål och motiveringar.

Strukturförändringen fortsätter också i köttproduktionen, vilket ger utrymme för investeringar. Man bör föra diskussioner med oss redan i inledningsskedet så att vi ser investeringsplanerna och genomförandet på samma sätt med tanke på produktionsavtalen. När konkurrensen hårdnar är det viktigt att planerna har gjorts gemensamt. För alla våra djurarter garanterar den totala kapacitetsplaneringen klarare villkor för båda parter när produktionen är igång.

FINANSIERINGSUTSIKTERNA VERKAR fortfarande vara sådana att räntenivåerna på lån lär bli kvar på en måttlig nivå. Priset på finansiering utgör inte någon flaskhals utan utmaningen är tillgången på finansiering. Jordbruket är en betydande bransch och finansiering av den är intressant även framöver. Dock har kraven på säkerheter blivit allt hårdare.

VI VILL FRAMFÖRALLT utöka vår köttanskaffning så att våra egna producenter har möjlighet att investera. Framtiden för en hållbar köttproduktion byggs tillsammans med gårdarna – genom investeringar i expertis.

Reijo Flink
verkställande direktör

Bekanta dig med den nya tidningen!

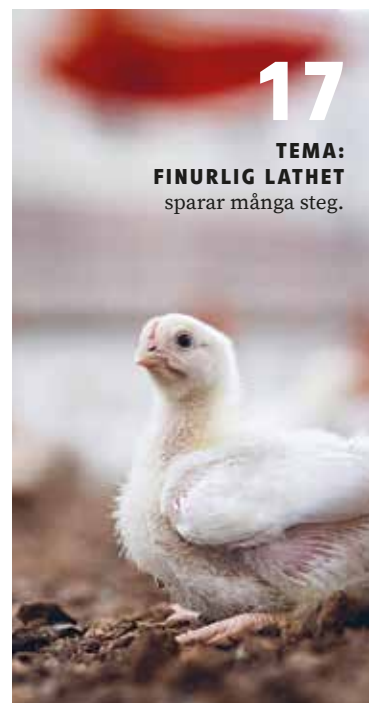
29

I artikelserien En vecka på gården följer vi vardagen på fyra gårdar under olika årstider.

4

“Framtidens producent är grön.”

– Direktör för lantbruksnäringen vid Rabobank Netherlands Ruud Huirne

17

TEMA:
FINURLIG LATHET
sparar många steg.

13

VAD LÄRDE
vi oss för nytt i
Köttakademien?

10

INVESTERINGSVILJAN
har ökat inom alla
produktionsriktningar

ATRIA PRODUCENTER 1/2019

- 2 LEDARE**
Investera i expertis.
- 8 FRÅGEPAR**
Vi ställde frågor om finansiering av gårdar till Nordea och OP.
- 11 A-FODER INVESTERAR**
Den finländska produktionskapaciteten av foder ökar i Koskenkorva och Varkaus.
- 12 KÖTT & MILJÖ**
Projektet SYBM undersöker det finländska svin- och broilerköttets koldioxidavtryck.
- 16 PÅ RESA**
Atria Nöt experter hämtade hälsningar från en företagarresa till Tyskland och Holland.
- 22 FRÅGOR & SVAR**
Producentens ABC för arbetsbordet.
- 23 ARBETSTIDEN I VÅGSKÅLEN**
I den tredelade artikelseriens sista del behandlas utveckling av gården.
- 24 BÄTTRE FODER FÖR GRISARNA**
A-Foders första utfodringstest vid Honkaranta testgård har blivit färdiga.
- 26 UTFODRINGSTEKNIKENS UTMANINGAR**
För finjustering av grisarnas utfodring behövs flera komponenter.
- 28 MITT FAVORITRECEPT**
Christer Rönnqvist tillreder fläskytterfilé med rotfrukter i ugn.
- 32 PÅ ALLVAR I MJÖLKHANDELN**
Mjölkföretagarna r.f. är en förening med entusiastiska mjölkföretagare som utvecklar sin verksamhet.
- 34 MJÖLKAKADEMIN UTVIDGADES**
På Tuottajain Maitos område grundades en egen akademi.
- 35 GENOMBEDÖMNING FÖR KÖTTRASER**
Genomprojektet hjälper att finna de bästa exemplaren för fortplantning.
- 36 POJKHEMMET BLEV FÄRDIGT**
Atria Tuottajas avelstjursuppfödning fortsätter i Kurikka.
- 38 FÄRSKA**
Nytt och aktuellt.
- 39 PERSONPORTRÄTT**
A-Foders produktionschef Martti Koivisto.

Banken som gäst på din gård

Vi frågade Ruud Huirne, direktör för jordbruksnäringen vid Rabobank Netherlands, om lantbrukets lån, risker och framtid i Nederländerna.

Hur fungerar finansieringen av gårdar i Nederländerna?

När en lantbruksföretagare vill investera eller när ett lån går ut besöker han eller hon banken och presenterar en investeringsplan som beskriver och motiverar investeringen noggrant. Därutöver vill vi se en finansieringsanalys som anger kassaflödet eller likviditeten, soliditetspåverkningarna samt riskerna vid den mest sannolika och den sämsta tänkbara situationen. Om investeringen kräver en stor summa, assisteras lantbruksföretagaren ofta av sin bokförare.

Vår bank evaluerar och kontrollerar uppgifterna och diskuterar med lantbruksföretagaren om saken. Ett formellt beslut skickas till det så kallade låneutskottet som fattar det slutliga beslutet. Förfarandets omfattning varierar beroende på investeringssumman

samt omfattningen och stabiliteten av lantbruksföretagarens verksamhet. Vi kontrollerar också om företagaren har beviljats de nödvändiga tillstånden och produktionslicenserna samt om lånet täcker anskaffning eller hyra av dem.

Vem finansierar gårdarna?

Vanligtvis banken. Vår banks marknadsandel är cirka 85 procent. Det är ovanligt att en lantbruksföretagare lånar pengar någon annanstans än från en bank. Förutom på familjegårdar där man naturligtvis också lånar av familjemedlemmar.

Hur lång är en normal lånetid?

Lånetiden varierar beroende på egendomens art. För arbetskaptal är det vanligtvis ett år, för landområden 20–30 år, för utrustning sju år och för byggnader 15–20 år.

”Om tidsperiodens kassaflöde är positivt och lantbruksföretagarens motivation är god, beviljar vi lånet.”

HUIRNE DELTOG i Atrias Köttakademi i Uleåborg den 7–8 februari 2019.

Vad används som säkerhet för lantbrukslån?

Kassaflödesanalysen är viktigast, därefter lantbruksföretagarens bevisade kompetens som ledare eller yrkesutövare och på tredje plats säkerheten. Markvärdet utgör i allmänhet säkerhet. Vi använder ganska försiktiga belopp för att värdera markvärdet. Värdet är högst 70 procent av försäljningspriset på ifrågakvarande område, när man jämför markområden med samma jordmånstyp.

På vilken nivå rör sig räntorna?

Räntorna är relativt låga och stabila.

Vilken roll har staten i låneverksamheten?

Ingen roll alls. Förutom i undantagsfall såsom med unga lantbruksföretagare och hållbara investeringar (statens säkerhetsprogram av ett visst mått, förenligt med EU:s system).

Hur bedöms gårdens lämplighet?

Om tidsperiodens kassaflöde är positivt och lantbruksföretagarens motivation är god, beviljar vi lånet.

Hos stora lantbruksföretagare, med lån som överstiger två miljoner euro, görs en årlig kontroll: besök på gården och uppdatering av alla uppgifter. Hos små lantbruksföretagare gör vi besök med 3–4 års mellanrum och när företagaren vill göra ytterligare investeringar.

Vi bjuder in företagarna cirka en gång per år på besök till banken. Nästan alla lantbruksföretagare använder vår Rabobank-applikation, med vilken de kan ringa eller skicka nätmeddelanden eller e-post till kontoföraren. Vi informerar lantbruksföretagarna också om lämpliga ämnen, såsom viktiga nyheter och undersökningar. Lantbruksföretagaren identifierar sig i applikationen (PIN-kod, fingeravtryck, ansiktsidentifiering) så vi vet exakt vem personen är och vilka uppgifter som önskas.

Vad önskar sig finansiären av företagaren före och efter investeringen?

Vi önskar företagaren framgång och lönsamhet för investeringen.

Har kötthusen andelar i lantbrukslånen? Vad väntar sig banken av kötthusen?

Slakterierna deltar tillsammans vidare inte i gårdarnas låneverksamhet. Vi arbetar som bäst på en ”finansiering av leveranskedjan”, men den är inte ännu i bruk.

Slakterierna är ofta ganska stora och kapitalintensiva och därför fungerar de med bankgrupperingarna. Vi finansierar även slakterier i Nederländerna och internationellt.

Vilka är lantbruksfinansieringens nuvarande risker på skalan 1–10 och vilka är orsakerna?

De tre största riskerna är:

- 1. Geopolitiken som påverkar den internationella handeln (foderinköp/-im-

DEM?

Ruud Huirne, branschdirektör för lantbruksnäringen vid Rabobank Netherlands, har erlagt doktorsexamen vid fakulteten för lantbruksvetenskap vid universitetet i Wageningen. Åren 1999–2012 arbetade han som professor vid lantbruksadministrationen.

Efter att ha anslutit sig till Rabobank år 2012 hade han ett flertal tjänster, såsom direktör för avdelningen för livsmedel och lantbruk. Där ansvarade han för Rabobanks lån till jordbrukare och lantbruksproducenter i Nederländerna. Nu ansvarar han för Rabobanks världsomspännande livsmedels- och lantbruksstrategi.

port, köttförsäljning/-export).

- 2. Djur- och växtsjukdomar, såsom afrikansk svinpest.

- 3. Samhällets godkännande av vår bransch i vårt land och produktionslicenser: gödselproduktion, import av foderkomponenter från tropiska områden, landskapets kvalitet, damm- och luktproblem, djurens välbefinnande, problem med slakteriomständigheter (spionkameror), utsläppens koldioxidkvalitet och så vidare.

Beskriv framtidens köttproducent med tre ord.

Framtidens köttproducent producerar en grön (energinetral, cirkulär ekonomi) hälsosam produkt (friska djur, friskt kött – inga rester) och är själv välmående (goda omständigheter både för företagaren och för djuren).

Hurdan är svinbranschens framtid?

Om branschen och lantbruksföretagarna (åtminstone i Nederländerna) lyckas förverkliga ovan beskrivna förändring, är framtiden ljus. ■

Vad kan vi lära av varandra?

I Atria Köttakademis finansieringsseminarium i Uleåborg granskades utmaningarna inom finansiering med hjälp av experter.

Atria Köttakademis finansieringsseminarium inleddes av verksamhetsdirektör **Ruud Huirne** från Rabobank Netherlands, verkställande direktör **Per Lindblad** från Landshypotek Bank i Sverige och **Timo Kalliomäki**, direktör för Nordeas agrienheter. I paneldiskussionen deltog dessutom kycklingproducent **Juha Kiviniemi** från Kurikka, nötköttproducent **Ahti Ritola** från Kurikka och kundrelationsdirektör **Jouni Kleimola** från Etelä-Pohjanmaan Osuuspankki.

Huirne konstaterade att hos dem i Rabobank håller man företagare och företagarens verksamhetsmiljö som viktiga. Företagaren bör följa sin tid och ha en klar bild av marknaden. Företagaren bör också vara innovativ och aktiv samt ha en god risktolerans. En positiv och lösningsorienterad inställning till branschen är en grundförutsättning. Rabobank bedömer företagen grundligt med ekonomiska tal, företagare och framtidsutsikter som grund. Med SWOT-analys baserad på bedömning och risk väljer banken finansieringsstrategi för varje företagare.

FINANSIERING BASERAT PÅ MARKVÄRDET

Lindblad berättade att hos dem baseras finansieringen på markens värde. Lokala bedömningsnämnder bedömer finansieringsdugligheten. I deras bank återförs resultatet till den svenska landsbygden, eftersom bara personer som äger mark kan vara ägare i banken. Osäkerhet kring äganderätt utgör en utmaning för finansiering i Sverige, till exempel kan skogar skyddas utan ersättning. Å andra sidan ökade torkan under det gångna året svenskarnas villighet att betala för svenska livsmedel. Priset för åkermark i Sverige och Holland varierar och är cirka tio gånger högre än priserna i Finland. Amorteringstiderna för lån till markinköp är långa i båda länderna, 50–60 år.

Kalliomäki fäste uppmärksamhet på den ökade regleringen av finansieringsbranschen. Han betonade att banken bör involveras

tidigt i investeringsprojekt. I Nordeas all finansiering av gårdar som företagsfinansiering. I Rabobank Netherlands hanteras bara gårdar som har lånebelopp över två miljoner euro som företagsfinansiering. Som privatkund skulle finansieringen vara lättare. Nordea finansierar inte säkerheter utan förmåga att sköta lån och beaktar även andra perspektiv på verksamhetsmiljön samt produktionsavtal och egenskaper som företagare.

VAR FÖRÖKAR SIG PENGARNA?

Djursjukdomar och marknaden ansågs vara de största finansiella riskerna. Rabobank verkar även i tredje land så de ser även samhällslig instabilitet som risk. Även politisk reglering och överhuvudtaget politiska beslut sågs som finansieringsrisker. Av de producenter som deltog i panelen ansåg Ritola att det är en risk att man inte alltid har kompetensen att placera pengar där de gör bäst nytta. I listan lade Kiviniemi till företagarens egen ork att fortsätta.

Ett andra stort tema i paneldiskussionen blev priset på mark och finansiering av markanskaffning. I Holland och Sverige är såväl lånetiderna som priserna klart högre än i Finland. Enligt Kleimola bör dessa stå i rätt förhållande till varandra. Räntenivån skapar en risk och extra kostnader under långa lånetider. Höga stödnivåer kapitaliseras i markpriserna enligt många paneldeltagare. Paneldeltagarna skulle vilja att åkermarkens pris på något sätt skulle vara bundet till dess avkastningsförmåga.

Leena Lampinen
finansdirektör

VEM?

Timo Kalliomäki
Jordbruksdirektör Finland
Nordea

VAD BETYDER EXPERTIS FÖR DIG?

Expertis betyder att dela branschens framgångar och goda arbetssätt.

Tydlig ledning gör finansiering möjlig

Vilka är kännetecknen på en finansieringsduglig gård enligt dig?

1. Gården utvecklar ständigt sin produktion.
2. Gården har ett starkt samarbete i ett omfattande nätverk.
3. Gårdens arbeten planeras i förväg på dags-, vecko- och månadsnivå.
4. Gårdens ekonomiska planering och uppföljning är i skick.
5. En stark ledning – som gör de fyra tidigare nämnda förhållandena möjliga och är a och o i allt.

Vad önskar finansiären av företagaren under investeringen och efteråt?

Under investeringen vill vi se öppenhet och tillräcklig information om investeringen har genomförts enligt plan. Efter investeringen betonas uppföljningen av produktionsutvecklingen och ekonomin. Det man inte mäter kan man inte utveckla.

Vad förväntar sig banken av köttföretaget när en gård investerar?

Köttföretagen bör se till att produktionen kommer igång snabbt och att kapaciteten utnyttjas till ett-hundra procent. Köttföretagets möjlighet att delta i finansieringspaketet för investeringen underlättar bankens finansieringsbeslut.

Hur ser riskerna ut för jordbruksfinansiering på en skala 1–10 och varför?

Risken är 7,5. Åker och skog är kulant säkerhet, men om den största delen av säkerheten består av en produktionsbyggnad ökar riskerna. Jordbruksfinansiering är förknippad med flera risker som är oberoende av odlaren, som väderrisk, sjukdomsrisk och politiska risker. Även prisfluktuationerna på jordbruksprodukter måste beaktas.

Beskriv framtidens köttproducent med tre ord.

Företagsledare med kompetens.

Timo Kalliomäki och Olli Tarkkanen känner de finländska gårdarnas finansieringsutmaningar och -möjligheter. Vi frågade dem om finansiering för investerande gårdar.

Vilka är kännetecknen på en finansieringsduglig gård enligt dig?

1. En tydlig strategi för utveckling av gården under en generation.
2. Produktionsresultaten tål att jämföras inom produktionsinriktningen.
3. Kostnadseffektivitet är grunden till all verksamhet: kostnaderna bestämmer inkomstnivån.
4. Balansläge: lån riktas till produktiva investeringar, vettigt förhållande mellan ej avdragna anskaffningskostnader och lån.
5. Samarbetsvilja med finansiären.

Vad önskar finansiären av företagaren under investeringen och efteråt?

Noggrann budgetering av investeringsprojektet och att hålla sig till det samt därefter snabb utökning av produktionen till full kapacitet. Efter investeringen är det viktigt att följa ekonomins utveckling: håller man sig på den kalkylerade vägen?

Vad förväntar sig banken av köttföretaget när en gård investerar?

Banken förväntar sig att köttföretaget förbinder sig till producenten på lika lång sikt som banken. Ett produktionsavtal säkerställer producentens förmåga att sköta lånet.

Hur ser riskerna ut för jordbruksfinansiering på en skala 1–10 och varför?

En grov uppskattning: 5. Varje gård och producent är olika. De kreditförluster som jordbruket har förorsakat bankerna är mycket små även sett över flera år. Med ökande gårdsstorlek ökar också riskerna. Den största riskkategorin är personrisk: kompetens, hälsa och framförallt att orka har nyckelroller.

Beskriv framtidens köttproducent med tre ord.

Engagerad, ansvarsfull yrkesperson.

VEM?

Olli Tarkkanen
verkställande direktör
OP Etelä-Pohjanmaa

VAD BETYDER EXPERTIS FÖR DIG?

Expertis är aktuell information, branschfarenhet och omfattande nätverk.

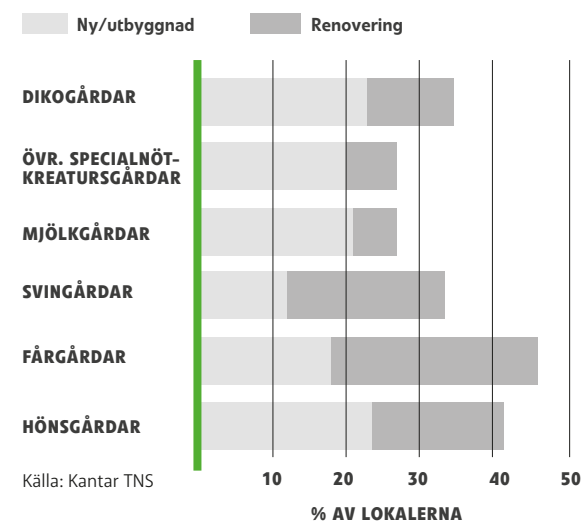
Investeringar

vad, var, hur?

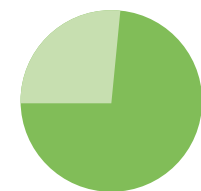
Investeringsviljan har ökat i alla produktionsinriktningar.

Investeringsplaner för produktionsbyggnader för de kommande fem åren

VÅR 2018

2018
2016
Det finns nära en tredjedel fler NY- OCH UTBYGGNADS-PROJEKT än för två år sedan.

Nästan ¾ av de som moderniserar bygger ut PRODUKTIONS-BYGGNADERNA.

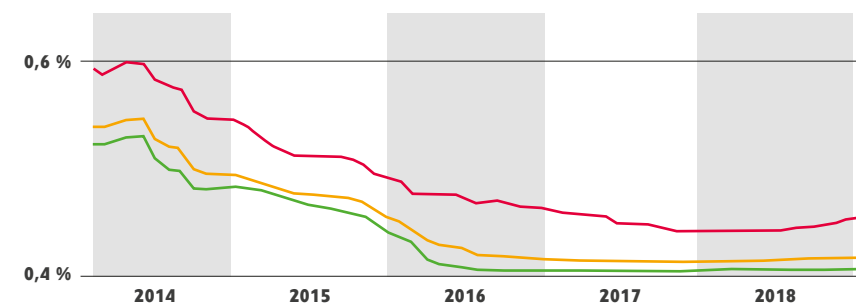
2 800
≈ 30% AV ALLA GÅRDAR
MJÖLK- OCH NÖTKREATURSGÅRDAR planerar investeringar.

AV SVINGÅRDARNA planerar var tredje investeringar.
AV FÅRGÅRDARNA planerar mer än 2/5 investeringar.

Euriborräntor per månad

Medelvärde, verkliga dagar/360

1 mån 3 mån 12 mån

Exempel på fasta räntor

LÅNETID 15 år, annuitet
LÅNETS ANVÄNDNINGSAÄNDAMÅL jordbruk
SKYDDSNIVÅER med priser 16.1.2019

5 år fast	0,55% + marg.
7 år fast	0,77% + marg.
10 år fast	1,02% + marg.
15 år fast	1,17% + marg.

A-Foder stärker sina fabriker

A-Foder ökar tillverkningskapaciteten för finländskt foder genom att investera i sina fabriker i Koskenkorva och Varkaus. Samtidigt möjliggör A-Foder tillväxt i foder för alla djurgrupper enligt sin strategi.

Fabriken för fjäderfäfoder i Koskenkorva får en produktionslinje till genom investeringen. Dessutom reserveras utrymme för ytterligare en ny produktionslinje och det byggs fler råvarusilor som förbättrar A-Foders egen leveranssäkerhet.

Konsumtionen av fjäderfäkött ökar fortfarande vilket får direkta följder som ökat behov av kycklingfoder.

– Investeringarna uppgår totalt till nära tio miljoner euro. Vi talar om en betydande investering i produktion av finländskt foder. Det inhemska foder som vi producerar av hundra procentigt finländskt spannmål är i det nuvarande marknadsläget grunden för de finländska gårdarna i världens renaste kedja, summerar Ari Kulmala, produktionschef vid A-Foder.

ÖKAR SATSNINGEN PÅ PRODUKTUTVECKLING

Investeringen ökar produktionskapaciteten för foder till såväl gris, nöt som fjäderfä i Koskenkorva. Tack vare den är det också möjligt att effektivisera produktutvecklingen i anslutning till utfodring. Även hanteringen av prisskillnaderna mellan råvaror förbättras när råvarubasen kan breddas och ändras efter behov.

I investeringen fokuserar man på att utnyttja den senaste tekniken för foder-tillverkning, så utfodringskvaliteten och -effektiviteten för det foder som produceras ligger i utvecklingens framkant.

STÖRST ANVÄNDARE AV FINLÄNSK HAVRE

A-Foder är redan nu den största användaren av inhemsk havre i Finland. Genom investeringar i silo- och havreskalningslinjen på fabriken i

Varkaus kan man öka användningen av havre i foder ännu mera. Linjen är redan färdig men ännu inte ibruktagen.

Med stolthet kan vi berätta att vi i och med den nya linjen i Koskenkorva även kan tillverka kalkonfoder. Det har vi inte tillverkat hittills trots efterfrågan, avslöjar Kulmala.

I KOSKENKORVA HAR MAN BÖRJAT

Byggarbetet startade i Koskenkorva med utbyggnad av produktionslinjen i december. Senare under våren kommer arbetet med siloutbyggnaden. Planen är att inleda installationen av maskiner och utrustning under hösten när byggnaden står färdig. Produktionen av foder inleds i början av 2020.

– Investeringen ger oss nya möjligheter. Med belåtenhet kan jag berätta att i framtiden kan vi svara ännu bättre på efterfrågan på finländskt foder, summerar Kulmala. ■

Köttets miljöpåverkan aktuell

Samarbetsprojektet SBYM som inleddes under hösten gräver fram fakta om den finländska gris- och kycklingproduktionens koldioxid- och vattenavtryck. A-Foder deltar i undersökningen.

Det talas mycket om köttets miljöpåverkan i offentlig-heten. Diskussionen, politiska åtgärder och jämförelsen mellan till exempel finländskt och importerat kött bör baseras på verifierade fakta. För det ökade behovet av kunskap behövs tillförlitlig forskningsinformation om den inhemska köttproduktionen och dess miljöprestanda.

HKScan, Atria, MTK och Naturresursinstitutet har inlett ett omfattande projekt för att bedöma miljökonsekvenserna av finländskt gris- och kycklingkött. Internationella undersökningar ger oss en uppfattning om storleksordningen, men för styråtgärder, marknadsföring och produktionsutveckling behövs mera detaljerade undersökningar per produktionskedja.

För att budskapet om den inhemska produktionens miljökonsekvenser ska stå på en stabilare grund måste konsekvensbedömningen följa de senaste europeiska beräkningsanvisningarna. EU-kommissionen i samarbete med olika branschföreningar har utarbetat produktgruppsspecifika anvisningar (Product Environmental Footprint, PEF) för bland annat rött kött och foderproduktion.

Den finländska kycklingköttproduktionens koldioxidavtryck och några andra miljökonsekvenser har beskrivits för 10–15 år sedan, men produktionsstrukturen, tekniken och utfodringen har gjort framsteg sedan dess och bedömningen beskriver inte längre dagens produktion. Utvecklingen av produktionens miljöprestanda kan bedömas genom att

jämföra dagens produktion med tidigare undersökningar. Detta kan göras för kycklingproduktion, men för finländsk grisköttproduktion har det aldrig tidigare utarbetats en detaljerad miljökonsekvensbeskrivning. Produktionsområdernas vattenavtryck har inte heller alls bedömts hittills.

ENKÄT PÅ VÄG TILL PRODUCENTERNA
Projektet ”Sian- ja broilerinlihan ympäristökilpailukyky – SBYM” [Miljökonkurrenskraft för svin- och kycklingkött] som siktar på en tillförlitlig och jämförbar bedömning av den inhemska produktionens miljöprestanda inleddes under hösten. Projektet har som mål att skapa ny kunskap för branschen om produktions koldioxid- och vattenavtryck.

I projektet identifieras de viktigaste faktorerna för klimatpåverkan och vattenavtryck. De senaste produktgruppsspecifika anvisningarna följs så att resultaten blir jämförbara. Utöver branschaktörer ingår som informationskällor när det gäller svin- och kycklingfoder A-Foder, Hankkija Suomen Rehu och Satarehu.

Med hjälp av undersökningen kan branschen delta i den offentliga diskussionen med fakta som grund. Resultaten kan användas direkt också för utveckling, kommunikation och marknadsföring i branschen.

I projektet samlas information också om hur lämpliga anvisningarna är för nordiska förhållanden. Därmed kan man också förmedla budskap till beslutsfattare, nu när kommissionen funderar på fortsatta åtgärder för att utnyttja livs-

VAD ÄR SBYM?

- ”Sian- ja broilerinlihan ympäristökilpailukyky – SBYM” [Miljökonkurrenskraft för svin- och kycklingkött] är ett projekt som inleddes under hösten och som har som mål att ge branschen ny kunskap om den finländska produktionens koldioxid- och vattenavtryck.
- Målet är att förbättra svin- och fjäderfäproduktionens förmåga att utveckla miljöprestandan och stöda kommunikationen för att främja konkurrenskraften för inhemskt svin- och kycklingkött.

kelanalys i sin politiska styrning.

Svin- och kycklinguppfödare bör nu vara aktiva. Köttföretagen har inte tillgång till allt nödvändigt material om produktionskedjan, så ytterligare information kommer att behövas direkt från gårdarna. Enkäter för informationsinsamling görs elektroniskt under vintern 2019.

Det krävs lite arbete på gårdarna för att besvara enkäterna, men de gårdar som deltar kommer att utan avgift få tillgång till en bedömning av sin egen gårds miljöprestanda, baserat på den senaste forskningen.

Tillfället är unikt. Tillsammans kan vi skapa tillförlitliga data om enskilda produktionskedjor för både utveckling av produktionen och som grund för samhällsdebatten. ■

KÖTTAKADEMIN ULEÅBORG 7.–8.2019

Vårt viktigaste evenemang under året nådde en stor grupp producenter, intressenter och egna experter som fick möjlighet att lära sig nytt och att fördjupa sitt professionella kunnande.

Vad är nytt 2019?

Vi frågade Atrias experter vid förproduktionen vilka nya och motiverande saker seminarierna lärde dem.

NÖTTKÖTSSEMINARIET:

”Hur inverkar mögeltoxiner på nörens tillväxt?”

Arto Huuskonen från Naturresursinstitutet (LUKE) berättade om hur förekomst av mögeltoxiner inverkar på nörens tillväxt. När nöten utsätts för mögeltoxiner ger det många olika symptom och negativ inverkan på allmänna hälsotillståndet.

Som bäst håller LUKE på att forska i ämnet och resultaten är ännu inte helt klara. Planen är att utreda hur allmänt förekomsten av mögeltoxiner är i inhemskt ensilage och hur stor mängd toxiner man finner i foderprover. Vilka faktorer ökar på mögeltoxinerens förekomst? Man utreder också om toxiner har samband med produktion (tillväxt) eller smaklighet.

Ensilagets smaklighet verkar ofta vara sämre i andra skörden fast

foderanalyser inte visar något avvikande. Här kan mögeltoxiner vara en förklaring. Försämrade smaklighet av ensilaget och därmed lägre tillväxt är det första symptomet på mögeltoxin. Utsätts djuret för stor mängd mögeltoxiner en längre tid kan det i värsta fall leda till dödsfall. Troligt är också att en del av fertilitets- och dräktighetsproblemen hos korna orsakas av mögeltoxiner.

Forskningen om mögeltoxiner görs bl.a. inom ramen av ”NötGårdensVall”-projektet.

Kim Tarvonen
Anskaffningschef
Nötanskaffning

SVINSEMINARIET:

Reflektioner från köttakademin

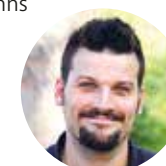
Under svinseminariet kunde jag konstatera att köttkonsumtion fortsättningsvis är på stigande i Finland. Svin & nöt tappar något medan broiler nu är efter år tar marknadsandelar vilket på det hela får upp totalkonsumtionen.

Inhemskt blir allt populärare bland finska konsumenterna! Från att år 2010 ha legat på 65 % som ansåg att de väljer inhemskt kött låg vi ifjol 2018 på 78 %. Ett inhemskt val känns tryggt för konsumenten.

Jn Meats framgångssaga fortsätter. Hela 1,8 milj kg nöt levererades under 2018. Målsättningen är att uppnå 3 miljoner kg. Det ambassadörjobb Nielsen gör för Finländskt kött är rätt imponerande. Som Nielsen själv sa ”2017 visste ingen vem Atria var ute i Europa, 2018 vet alla vem Atria är”.

Nya marknader i Kina! Från att förr bara levererat till främst restauranger så finns Atrias Familjegårdskött snart i butikerna också. Det handlar främst om 2 städer vars befolkningsmängd överstiger den totala finländska befolkningsmängden. Möjligheterna på kinesiska marknaden känns oändliga om vi hanterar spelkortet rätt.

Daniel Klockars
Anskaffningschef
Svinanskaffning

KÖTTAKADEMIN

ULEÅBORG 7.–8.2019

Seminariernas bärande tema var lönsam produktion och finansieringsvärlden. Som talare hörde vi bland annat Atrias Juha Gröhn och Tauno Perälä, Ruud Huirne, direktör för lantbruksnäringen vid Rabobank Netherlands, meteorologiska institutets generaldirektör Juhani Damski samt en mångsidig grupp av produktionsinriktade experter.

DIKOSEMINARIET:

"Where is the business?"

Sauli Joensuu berättade om sin gård och hur den utvecklats efter starten för 9 år sedan när han med sin fru Anita startade husdjursproduktionen och de första djuren kom till gården. Idag har gården tjur- och kviguppfödning med 600 uppfödningsplatser, 100 dikor och 100 tackor.

Sauli använder termer som långtidsplanering, strategi och produktivitet. Att man utvecklar produktiviteten betyder inte att man arbetar mer. Förhöjd produktivitet innebär att mer blir utfört med samma eller mindre insats. Enligt Sauli är det svaret på frågan; where is the business?

Stora investeringar känns trygga att genomföra när man i förväg har en klar bild och plan vart man är på väg. När man till banken kan presentera en genomtänkt strategi framskrider finansieringsdiskussionen smidigt. Här är några orsaker till den framgångsrika utvecklingen av gården. Man blir både imponerad och fascinerad av hur Sauli och Anita byggt upp en gård från grunden. Här är definitivt ett intressant besöksmål när vi planerar gårdsbesök i framtiden!

Trots att gården växt snabbt har också gårdens produktionsresultat utvecklats till en av de bästa i landet. Sauli och Anita Joensuu premierades för goda uppfödningensresultat för år 2018 på Biffakademien i Uleåborg.

Kim Tarvonen

Anskaffningschef
Nötanskaffning

SÄDESSEMINARIET:

"Baljväxterna var dagens ord i odlingsomloppet"

I Sädesseminarier funderade man starkt på hela odlingsomloppet och fodersädens produktion som en lönsam del av den inhemska livsmedelskedjan. Seminariet framhöll, med vilken vägkost man mest effektivt riktar sig mot den kommande tillväxtperioden.

Baljväxterna är dagens ord. De får en allt viktigare roll i odlingsomloppet. De binder kväve i jorden, vilket minskar gödslingsbehovet påföljande år och är därför ett kostnadseffektivt alternativ.

Samtidigt som baljväxter utnyttjas allt mera i odlingsomloppet, lönar det sig att satsa på högklassiga, inhemska åkerväxter, som fungerar bäst i nordiska förhållanden. De bästa sorterna för foderproduktion är för närvarande bland annat för korn Kaarle, för havre Niklas, för vete Helmi, för

ärt Astronoute och för bondböna Sampo. Endast sorten räcker inte i sig utan förutsättningarna för en lyckad skörd avgörs redan i början av växtperioden.

En god tillväxt börjar med ett väl betat frö. En korrekt planerad ogräsbekämpning med effektiva medel avlägsnar problemogräs från åkrarna. Ogräset utnyttjar betydande mängder huvudnärsämnen av själva odlingsväxten och minskar därmed skörden. Med ett rätt valt växtskydd åstadkommer man en betydligt bättre lönsamhet, eftersom skörden är av högre kvalitet och större. Husdjuren och industrin tackar.

Taneli Marttila

kundchef vid
A-Foder

BROILERSEMINARIET:

"Dunungarnas temperatur berättar om omständigheterna är lämpliga"

En god påminnelse var dunungarnas omständigheter. Djurens temperatur och uppträdande berättar om allt står rätt till. När dunungarna uppenbarar sig, ska temperaturen i deras ändtarm vara 39,5–40,5 grader och medeltalet 40 grader. Om medeltalet är till exempel 39,5 grader har dunungarna kallt och temperaturen måste höjas med 0,5 grader.

Även viktiga skeden i ungdjursuppfödning och äggläggning behandlades, såsom jämn ökning av foder. Jag hörde förra årets resultat om Ross 308 -honor. Vi fann tydliga skillnader mellan Nordens och Storbritanniens honor. I Storbritannien når honorna en högre toppäggläggning men i Norden lägger honorerna ägg mera regelbundet under ägglägningsperioden.

Infektion i fotsulan är inte intressant i alla europeiska länder, om fötterna inte används som livsmedel. Som tur är vår kultur en helt annan. Det var intressant att höra om uppfödarens nya metoder, såsom datorskanning, som används vid förädlingsval och med vars hjälp man förväntar sig att fothälsan förbättras.

Till slut såg vi Atrias broilerresultat från de senaste två åren jämfört med resultaten i övriga Europa. Det verkar gå bra för oss – och det tycks ständigt bli bättre.

Päivikki

Perko-Mäkelä
veterinär Atria Siipi

Prisbelönade gårdar 2018

ATRIA FJÄDER

Utmärkt unghönsuppfödare

Matti Torkko

Matti har tagit till sig rätt arbetsmetoder direkt när han kom med i kedjan. Genom sin noggrannhet har han uppnått utomordentliga uppfödningensresultat.

Utmärkt kycklingäggproducent

J.K. Knuuttila Oy

Tre bröder har energiskt engagerat sig efter generationsväxlingen och tagit till sig nödvändiga produktionsmetoder.

Utomordentlig kycklinguppfödare

Suurimäki Oy

Janne har engagerat sig och tagit till sig kedjans krav och föder upp kyckling av hög kvalitet.

Huhtimäen Tila Oy

Johanna och Antti sköter gården effektivt och noggrant och producerar utmärkt kyckling.

LH-Broileri Ky

Jutta och Lauri mäter och jämför noggrant inverkan av olika faktorer på produktionen och försöker påverka intressegrupperna positivt.

Mervi och Harri Mäenpää

Mervi och Harri är öppna för nya idéer och att utveckla gården.

ATRIA SVIN

Utomordentlig framtida producent

Lauri Juola

Lauri tror på framtiden och driver sin gård framåt med en positiv inställning även under svåra tider.

Utomordentlig strategisk utvecklare

Storfors gård

Gården har letts och utvecklats baserat på ekonomiska grunder och långsiktiga planer.

Utomordentlig teknikanvändare

Mäki-Latvala MTY

På gården är man positivt inställd till mätning samt utnyttjande och delning av information som stöd för utveckling.

Årets Atria-influencer

Alexander Backlund, Jeppo Lantgris

Alexander är en positiv kommunikatör som genom sin egen verksamhet strävar efter att påverka den positiva bilden av branschen.

Årets Atria-utvecklare

Pentti Honkala

Pentti har redan under många år varit hörnstenen i utveckling av Atrias svinkedja. Förra året hade han en viktig roll också när Atrias svinköttproduktion presenterades för kunder.

ATRIA NÖT

Uppfödare av utomordentliga köttstrastjurar

Uppfödare av utomordentliga mjölkkraskvigor

Uppfödare av utomordentliga köttkraskvigor

Sauli Joensuu och Anita Lepistö

Saulis och Anitas motto beskriver det målmedvetna greppet för utveckling av gården: "medelmåttighet räcker inte, man måste sträva efter toppresultat".

Uppfödare av utomordentliga mjölkkrastjurar

Sami Väärälä och Anna-Kaisa Virkkunen

Sami och Anna-Kaisa har stärkt utmaningar höjt produktionsresultaten till toppnivå. På gården har man satsat särskilt på spannmålshaltig utfodring och välmående.

Ilola Mty

På gården Ilola börjar allt med vallen. En högklassig vall är grundpelaren i utfodringen, och som ger resultat för såväl kött- som mjölkproduktionen.

Mäentaustan Tila

Ett oförtruet arbete med utfodring och goda förhållanden för djuren är bakgrunden till de utmärkte resultaten på Mäentausta gård.

Ruurikki Väänänen

Noggrant och omsorgsfullt arbete med utfodring och skötsel av djuren ger resultat. Den nya uppfödningensanläggningen stod klar 2016. Verksamheten kom igång direkt och accelererade ytterligare förra året.

Uppfödare av utomordentliga köttstrastjurar

Werhon Kartano

Ett bra djurmateriale och omsorgsfull djurskötsel ända från kalv är nyckeln till gårdens goda produktionsresultat.

Uppfödare av utomordentliga mjölkkraskvigor

Herrala MTY

Mika och Sami har utvecklat sin gård med stora steg såväl inom köttproduktionen, åkerodlingen som gödselhanteringen.

Uppfödare av utomordentliga köttkraskvigor

Antroma Oy

På den här gården är man inte rädd för arbete. En envis satsning på köttproduktion och odling avspeglas också på produktionsresultaten.

Utomordentlig kalvuppfödare

Harri Niemelä

Harri har på kort tid fått gårdarna välfungerande och ett högt tempo i produktionen.

Ari ja Anna-Maija Lapinoja

Ari och Anna-Maija har utvecklat sitt eget produktionsområde med en inställning som alla som kommer i kontakt med dem känner. Det är kärlek till området.

Utomordentlig producent av biffkalvar

Mirva och Mika Korpi

Mirva och Mika är mycket entusiastiska över den nya produktionsformen. Det märks på resultaten som är goda även i denna gren.

Seija och Antti Kero

På den här gården har kalvarna växt till toppnoteringar allt från det att man övergick till dikoproduktion.

Mäkitalon Vehmas Oy

Gården har målmedvetet utvecklat djurmaterialet och förhållandena såväl på betet som i ladugården. Det långsiktiga arbetet och valkunsken ger resultat.

Producent av världens bästa biff

Sauli Kaakinen

Korpi MTY

Timo Leppälä

Atrias danska samarbetspartner JN Meat International vann World Steak Challenge-tävlingen i London sommaren 2018. Världens bästa biffar för tävlingen producerades på Saulis, Timos och Maataloushytymä Korpis gårdar.

TAKÅSEN ÄR helt öppen i den ljusa ladugården på gården med fyra robotar. Som inntak fungerar en lutande skiva som samlar upp regnvattnet och för det till en ränna i byggnadens ena ände.

”Robotgårdar skulle kunna utnyttja bete i större omfattning.”

I GÅRDENS LADUGÅRD med öppna väggar finns 250 djupströbäddar. Dessutom finns djurplatser i flera äldre produktionsbyggnader.

RADERNA MED individuella kalvbås stod tills vidare tomma och väntade på trängseln vid nästa kalvning.

Holland litar på mjölkproduktionen

– aktuellt från ItäMaitos studieresa

Vad lärde vi oss under ItäMaitos studieresa i november 2018? Bland annat om nitratkvoters praktiska konsekvenser på gårdsnivå. På besöket i Geas fabrik såg vi hur snabbt reservdelar kommer iväg från fabriken och till kunden.

UNDER RESAN som Itämaito arrangerade bekantade sig resesällskapet bestående av ett tjugotal producenter och samarbetspartner med holländska mjölkgårdar och i Tyskland med jordbruksmässan Eurotier och Geas fabrik. På den första besökta gården hade fiskbens-mjolkstationen ersatts med två Monobox-mjölkningsrobotar varvid kornas medelavkastning ökade. Ladugården var 2x 3-radig med utfodringsbordet i mitten.

LADUGÅRDEN MED FYRA Monobox-mjölkningsrobotar hade också grundplanen 2x3 rader och ett utfodringsbord mitt i ladugården. I och med mjölkningsrobotarna har man kunnat öka antalet djur till 190 mjölkande, men nitratkvoten har bromsat gårdens tillväxt. På gården har man byggt särskilda presentations- och serveringslokaler i närheten av ladugården eftersom det kommer många såväl inhemska som utländska besökare.

PÅ DEN TREDJE GÅRDEN fanns en kall lösdriiftsladugård där båda sidorna var öppna. Priset för en koplats i ladugården blir bara 1 808 euro (utan mjölkning och utrymmen för specialkor). Korn går till den gamla ladugården för mjölkning två gånger om dagen, där finns en mjölkningsstation med 2x20 platser. Genom samarbete med granngården fick man flexibilitet i nitratkvoten och antalet mjölkkor kunde ökas till önskad nivå.

VAD FÖRVÅNADES MAN ÖVER? Den positiva inställningen till mjölkproduktionens utveckling trots utmaningarna med nitratkvoterna. I Holland har det byggts mycket och robotar har tagits i bruk, trots att man inte kan fylla koplatserna. Det förvånade också hur nära gårdscentrum och ladugården annan bebyggelse fanns.

VAD KAN VI KOPIERA? Robotgårdar skulle kunna utnyttja bete i större omfattning. Att anställa unga och studerande på mjölkgårdar skulle vara till nytta för båda. För de studerande är det ekonomiskt viktigt och producenterna får nytta av fördelaktig hjälpkraft. Besök av utomstående och speciellt elevgrupper är en del av affärsverksamheten på en modern aktiv bondgård.

Petra Mäkisalo ja Markus Tenhunen
Atria Nöt experter

Produktivitet föds ur kreativ lathet

Sak samma-inställningen är dålig, men en smart lathet sparar många steg. Producenterna Jussi Haapoja, Tarmo Ilola och Jari Smulter samt Toivo Koski från Ekonomiakademin delar med sig av sina insikter om lönsamhet.

”Produktivt arbete känns lätt”

Produktivitet är kunskap och förmåga som får oss att göra saker med mindre ansträngning och bättre än tidigare, beskriver Toivo Koski, expert på företagsekonomi.

Produktivitet, denna svordom i sammanslutningar och organisationer. Företagare och anställda tänker ska någon igen komma och klocka hur många åldringar som ska skötas under en bestämd tid eller var man kan kapa kostnader.

Det låter väl bekant även i jordbruksföretagande? Det är inte konstigt att man ibland är rädd för oss konsulter som talar om produktivitet. Som försvar måste man konstatera att i ovan beskrivna situationer har man förstått begreppet produktivitet helt fel.

För det första ska man inte förväxla produktivitet och lönsamhet. Med produktivitet menar man förhållandet mellan produktionsvolymen och -kvaliteten samt den insats som krävs för att producera dem. Det är ett mått på effektiviteten i den interna verksamheten där priseffekterna av resultaten och resurserna bör elimineras.

Lönsamhet betyder å andra sidan förmågan att skapa resultat eller förmågan att agera kostnadseffektivt. I lönsamhet beaktas även prissfaktorer. Naturligtvis märks förbättrad produktivitet snart också som förbättring av kostnadseffektivitet och lönsamhet, men utveckling av produktiviteten betyder inte att halva personalen avskedas med ett konstaterande att på det här sättet förbättrades produktiviteten. Den kanske till och med sjönk.

BÄTTRE, MEN INTE LÄTTARE

För det andra, produktivitet betyder förmågan att göra saker bättre än tidigare. Produktivitet är alltså individens och organisationens ackumulerade know-how. Dessutom påstår jag att det är

naturligt för oss människor och till och med ger oss tillfredsställelse. Det känns ju bra att lära sig nya saker.

Förbättring av produktiviteten innebär alltså inte att händer och fötter måste röra sig snabbare eller att vi ständigt ska ha bråttom. Tvärtom uppstår förutsättningar för den ur människans behov att vara lat.

Du läste rätt: människor som är lata på rätt sätt är kanske de bästa utvecklarna eftersom de strävar efter att hitta sätt att undvika onödigt arbete.

Du känner säkert igen situationer där du har funderat på om något skulle kunna göras på ett bättre sätt, lättare? Därigenom har du utan att vara medveten om det utvecklat produktiviteten.

Man kan säga att ”smart lathet” är bränsle för utveckling av produktiviteten. Dum lathet betyder i stället en inställningen ”Sak samma, inte mitt problem”, som naturligtvis bör rensas ut ur företagen.

ETT LITET STEG VARJE DAG

Produktivitetsutveckling bör vara en naturlig och kontinuerlig process, åtgärder på vardagsfronten. Det är som god uppfostran. Varje löpare vet att man inte klarar ett maraton om man tränar för fullt i tre månader på löpspåret. Sannolikt sjunker bara konditionen på grund av utmattning.

I stället klarar man av ett maraton om man tränar lite hela tiden. Samma gäller produktivitet. Man uppnår ett bättre resultat om man hela tiden gör små förbättringar och glömmer tremånaders renoveringsprogram. ■

TRE TIPS

- 1** Säkerställ att alla medlemmar i din gemenskap förstår vad ordet produktivitet betyder. Produktivitet ska ses som något positivt.
- 2** Uppmuntra dig själv och din personal till att fundera på hur små saker på gräsrotsnivå kan göras bättre än tidigare.
- 3** Kom också ihåg att investera i förbättring av produktiviteten. En smart företagsledning styr alltid en del av sitt resultat till det: bättre maskiner och utrustning, djurhälsa och processen.

”Människor som är lata på rätt sätt är de bästa produktivitets-utvecklarna.”

”En god start bär långt”

En näringsrik vall, djur som mår bra, måttliga investeringar och samarbete mellan företagarna. Det är vad produktivitet innebär på MTY Ilolas gård.

På nötkreatursgårdar skapas produktivitet av god skörd, kornas mjölkavkastning och nötkreaturens dagliga tillväxt. – Under förhållanden som i Finland är det svårt att uppnå god produktivitet genom att spara in på satsningarna, sammanfattar företagaren **Tarmo Ilola**.

Lantbrukssammanslutningen Ilola i Reisjärvi är en gemensam gård för två bröder, Tarmo och Tommi samt deras fruar Anne och Ira-Christa. På gården finns cirka 160 kor, 200 köttnötkreatur och ethundra ungdjur. Tarmo och Anne ansvarar för mjölkkorna. Tommi och Ira-Christa sköter om köttkreaturen samt utfodring och bokföring av alla djur.

I utfodringen litar gården på den egna högkvalitativa vallen och utfodringsplaner som uppdateras enligt varje foderparti. Det viktigaste vid utveckling av ensilageproduktionen är mätning av skördarna, för detta används fordonsvåg i Ilola. Skördarna har varit över 10 000 kg torrvikt per hektar.

– Man lär sig alltid något nytt av mätresultaten. En god skörd möjliggör fördelaktigt foder för besättningen så det lönar sig att hålla åkrarna i gott skick. Även valet av sort är viktig, liksom gödsling och skörd i rätt tid, säger Tarmo.

ETT VÄLMÅENDE NÖTKREATUR PRODUCERAR BRA

Även i ladugården har man nått toppresultat: gården fick en utmärkelse i Atrias Köttakademi för utomordentliga produktionsresultat för slaktjurar.

I Ilola får småkalvarna fritt äta kraftfoder och grovfoder av god kvalitet och

dricka så mycket mjölk som de orkar. Tarmo har konstaterat att med tillräckligt med energi växer sig kalvarna starka och motståndskraftiga.

– Ju bättre start kalven får i livet, desto mindre diarré, mediciner och andra problem blir det i framtiden. De arbetstimmar som satsas på de första dagarna och veckorna får man alltid igen med ränta, konstaterar han.

Djuren bor i sju olika byggnader med förbindelsegångar emellan. Längs en gång kommer kor som kalvat enkelt på moderskapsledighet i en annan ladugård. Längs en annan går djuren till mjölkkningsstationen.

– Många har tvivlat på om gångarna fungerar, men korna lär sig det på ett ögonblick.

PRODUKTIVA INVESTERINGAR MED MÅTTFULLHET

Produktiviteten ökas i Ilola också av det täta samarbetet mellan brödernas familjer. Med fyra som arbetar måste planerna vara noggrannare. Utbyta tankar för att alla ska ha samma riktning och mål.

– Vi har kunnat göra rätt investeringar, alltid med djurens hälsa i fokus och måttfullt en byggnad i taget. På det sättet har lånemängden hållits under kontroll.

Enligt Tarmo är kreativ lathet en god motor – eller egentligen arbetets natur där det alltid är ont om tid. Man måste försöka göra alla arbeten lättare och det lönar sig inte att spara på dumma saker.

– Till exempel saknar man ströspri-daren direkt om den är i olag tillfälligt, säger han. ■

TRE TIPS

- 1** Satsa på ensilagens kvalitet, snåla inte här. Gödsla rätt, skörda i rätt tid och använd bra konserveringsmedel.
- 2** Gör allt du kan för djurens hälsa. Ett friskt djur är ett produktivt djur.
- 3** Enkelhet. Skapa förhållanden som gör det lätt att utföra arbetet. Då blir saker också gjorda.

”Många har tvivlat på om gångarna fungerar, men korna lär sig det på ett ögonblick.”

TEXT: Anne Kohtala

”Utveckla när du tröttnar”

På en gård uppstår varje dag överraskningar och problem som måste lösas på ett eller annat sätt. När man lyckas med det gör man nästan oavsiktligt också produktivitetsförbättrande åtgärder, säger kycklinguppfödaren Jussi Haapoja.

Morgonen på Haapojas kycklinggård i Kurikka börjar med att **Jussi Haapoja** och Marja Hemminki-Haapoja skickar iväg barnen till skolan. Efter det börjar Jussi med att sköta hönsen och Marja åker till sitt jobb som verksamhetsledare på Taitos kontor i Sydösterbotten.

De vardagliga rutinerna skulle kunna ordnas på annat sätt också, men i familjen Haapoja vill man göra så här.

– Produktivitet är just att man gör rätt saker. Oss passar det att jag under vardagarna sköter hönsen tillsammans med gammalbonden och under veckosluten tillsammans med hustrun, säger Jussi.

Samma inställning har Jussi till köpta tjänster.

– För mig är bokföring väldigt jobbigt. Varför skulle jag öda min tid på det när det är mycket vettigare att köpa tjänsten av en expert, säger han.

INVESTERINGEN LÖNADE SIG

På Haapojas familjegård finns tre kycklinguppfödningsskolor där det samtidigt finns cirka 80 000 fåglar. Dessutom har gården drygt etthundra hektar åker för fodersäd och oljeväxter. För några år sedan blev torkanläggningen för spannmål för liten och husbondeparet måste hitta en lösning på det.

De fastnade för en torkande silo som enligt Jussi sparar in massor av arbete.

– Silon förenar funktionerna som tork och lager. Kornen tas från åkern till silon, därifrån åker de med transpor-

tör direkt till hönsburet. Det är mycket lättare när man kan ta sparken till silon utan att behöva starta traktorn för att flytta kornen, beskriver Jussi.

En andra större produktivitetsförbättrande investering gjorde Haapojas i våras. På taket till en av uppfödningsskolorna installerades etthundra solpaneler som ger uppskattningsvis en fjärdedel av årets elbehov.

– Elräkningen och speciellt priserna på elöverföring var sådana att jag ville göra något åt saken. Jag satte mig in i saken och med andra användares erfarenheter som grund konstaterade jag att det här är en bra lösning, säger han.

FRÅN PROBLEM TILL INNOVATION

Ibland krävs stora investeringar för att förbättra produktiviteten. Oftare handlar det dock om små åtgärder.

– Jag sköter om hönsen två gånger om dagen, jag gör foderbeställningarna och ser till att det finns torv och flis i värmecentralen. Resten av dagen är fylld av allt slags oplanerat, överraskningar och problemlösning. Situationer som framförallt orsakas av extremväder som köld, värmeböljor, torka och blöta, konstaterar Jussi.

Detta kan inte förutses men en bra dag kan man utan att märka det göra många nya uppfinningar och innovationer.

– Det sägs ju att lathet och avundsjuka är de krafter som för världen framåt. Man ska alltid tänka efter hur man får tiden att räcka till så att allt viktigt blir gjort och lönen kommer. Utan att man jobbar dag och natt. ■

TRE TIPS

1 Följ med i branschens tidningar och på webben. Ta del av utbildningar, nätverka, utnyttja yrkesmän och fråga om råd. Vi har till exempel en Whats-App-grupp i det gamla studerandegänget, där vi öppet delar information även om produktivitet och lönsamhet.

2 Gör ändringar modigt utan att fastna i gamla hjulspår. Granska dina egna arbetssätt och ifrågasätt. Skulle samma kunna göras lättare, finns det någon maskin för jobbet?

3 Planera i förväg om du kan. Förutse beställningar och tidsplanerna dem så att produkten inte är som dyrast.

”Jag kan ta sparken till silon utan att behöva starta traktorn för att flytta kornen.”

”Första tiden avgör tillväxten”

Jari Smulter i Malax är slaktsvinsproducent och driver familjeföretaget sedan tjugo år tillbaka. Målet är att inom snar framtid bygga ut och dubblera nuvarande besättning om 336 djur per omgång.

Att gården har god produktivitet tillskrivs noggrannhet i alla skeden av grisarnas tillväxt, från att de är 29 kilogram när de anländer och omkring 90 kilograms slaktvikt vid leverans.

Jari Smulter är nöjd över mellangårdsavtalet med ÖK och Ab WestFarm Ab.

– Att grisarna kommer från samma ställe minskar oro och smittorisk i boxen.

– Jag tänker framåt och på grisens bästa. Tänker på hur jag kan förbättra produktivitet och resultat.

Jag kontrollerar foderutnyttjande individuellt i varje box varje dag de första 45 dagarna. Kör upp tillväxtkurvan så snabbt som möjligt. Med Dansk Duroc på fadersidan har det visat sig att köttprocenten skiljer sig märkbart mellan kastrater och gyltor.

– Alla har bra matlust men att hålla kastraterna på en restriktiv fodernivå ökar köttprocenten, vilket tilläggsdebiteras.

ÄR DU LUGN BLIR DJUREN DET OCKSÅ

Han vet att hans egen tid och uppföljning i produktionen spelar roll. Därför prioriterar han arbetet med grisarna även under skördetider.

– Bra start. Rätt mängd mat, ständig uppföljning och närvaro ger bästa resultat. Och när jag är på en bra nivå resultatmässigt – då vill jag hållas där och bli ännu bättre!

– Är man själv en lugn person har man lugna djur också, tillägger han – lugnt.

SIFFRORNA VISAR GOTT RESULTAT

När de sista grisarna levererats till slakt går man igenom produktionsrapporten för omgången. Siffrorna visar att Smulters nyckeltal för foderutnyttjande har legat mellan 2,45–2,52 de sista fyra omgångarna. Atrias medeltal är 2,69 under kvartal 4-2018.

Smulters siffror är mycket bra och betyder att foderkostnad är fem euro mindre än genomsnittet på grund av ett bra foderutnyttjande.

Jari använder till en del eget spannmål, blandar sitt foder själv och har två olika recept under tillväxtperioden, där proteinhalter och aminosyror justeras för grisens bästa möjliga välmående och tillväxt. Recept och goda råd får han från ÖK/A-Foder och från WestFarm.

BIOSÄKERHETEN ÄR VIKTIG

Inför varje ny omgång grisar tvättar han hela huset, sköter eventuella reparationer, desinficerar och låter utrymmena torka upp ordentligt.

Smulters goda produktionsresultat beror också på att Jari själv är öppen för förändringar i produktionen där han ser att insatsen leder till bättre produktivitet.

Jaris äldsta son Lucas är intresserad av branschen och studerar till lantbruksföretagare vid YA!

– Därför motiverar nyinvesteringen extra mycket, avslutar han. ■

TEXT: Lisbeth Bäck / Kustmedia Ab

TRE FAKTA

1 Varje nyanländ omgång grisar får lugn och ro den första dagen. De bekantar sig med varandra i gruppen om tolv tills dagen efteråt då de köns- och storlekssorteras och placeras i grupper om sex grisar per box. Systemet gynnar ordningen i boxarna och tillväxten för grisar, som är mindre till storleken.

2 Foderoptimering och korrigeringar för både kastrater och gyltor sker dagligen på gården. Mängden foder justeras på datorn men Jari kontrollerar också trägen manuellt de 45 första dagarna och då har han ett litet rutigt häfte till sin hjälp. Han är sin egen expert på individuell utfodring.

3 Bra ventilation är viktig. Torra boxar är indikation för att ventilationen är i skick. Jari Smulter sparar inte på golvvärmerna när en ny grupp anländer. Tjugo grader varmt är lämplig temperatur i början enligt honom. Och boxarna är torra och fina.

”När man uppnått fina resultat – då vill man fortsätta vara på den nivån”

ABC för Producentens arbetsbord

På den nya Producentens arbetsbord har det samlats information och funktioner för att underlätta vardagen och framtidsplaneringen.

Nötkreatursproducenterna har redan kunnat använda arbetsbordet och övriga produktionsinriktningar följer efter.

IEkonomi-delen på Producentens arbetsbord hittar du allt om din gårds penningtransaktioner på en och samma sida. Vare sig du sköter bokföringen själv eller använder en bokföringsbyrå, hoppas vi att sidorna gör bokföringen smidigare. Inom den närmaste tiden blir det också möjligt att få fakturor som nätfakturor från A-Producenter och andelslagen. Från A-Foder kan man redan få det och anvisningar för att beställa nätfakturor hittar du på arbetsbordet.

Var hittar jag obetalda fakturor lättast?

Producentens arbetsbord visar fakturor från A-Producenter och A-Foder på ett ställe. Sidan Obetalda fakturor visar samlat alla fakturor som ännu helt eller delvis är obetalda och sorterar dem efter fakturaslag.

Fakturorna kan ordnas efter till exempel förfallodatum och du ser den obetalda summan enkelt. Betalningar visas på arbetsbordet med en liten fördröjning beroende på bankgrupp. Alla fakturor finns också i Ekonomiarkivet.

Var kan jag granska mina avräkningar?

Du hittar avräkningarna i Ekonomiarkivet där du också kan skriva ut dem. Du får ett meddelande om en ny avräkning till din e-post och på Producentens arbetsbord inklusive påminnelser. Öppnade avräkningar visas i rött och öppnade i svart. I arkivet sparas uppgifter om med vilka användarkoder dokumentet har lästs. Dokumentet kan också märkas som utskrivet eller betalt.

I Ekonomiarkivet hittar du också övriga dokument gällande din gård. De kan ordnas efter till exempel typ och tidpunkt. Uppgifterna sparas på Producentens arbetsbord under den tid som bokföringslagen kräver.

Vad mera nytt finns det på sidorna?

På Producentens arbetsbord hittar du till exempel en sammanställning av djurinköp och -försäljningar. Du kan själv bestämma inom vilket tidsintervall du söker uppgifter. Uppgifterna är sorterade efter transaktionsdatum och djurslag och du ser enkelt sammanlagda summor. Uppgifterna kan också exporteras som Excel- eller CSV-filer så att det är lätt att vidarebehandla dem efter behov.

FÖRE ARBETSBORDET TAS I BRUK

tar vi kontakt med producenterna per brev och ber dem kontrollera gårdens kontaktuppgifter för att skapa användaruppgifter. Som användarnamn används e-postadressen och koderna är personliga.

Atria Producenters nya webbplats finns på adressen uusi.atriatuottajat.fi.

ARTIKELSERIENS DEL 3/3

TEXT: Niina Immonen, utvecklingschef Atria Svin

9 tips

”När du är nöjd stannar utvecklingen” – det finns alltid utrymme för förbättringar

Detta är den sista delen i den tredelade artikelserien som fokuserar på mätning och utveckling av arbetstiden. I de tidigare delarna har vi funderat på mätning av arbetstid och användning av arbetstid. Nu diskuterar vi utveckling av gården.

Iframtiden behövs allt mer av investeringar som ökar arbetseffektiviteten, robotar och intelligens. Man måste följa med i utvecklingen om man vill hålla gården konkurrenskraftig. Det är också viktigt att vara medveten om att det är allt svårare att få arbetskraft. Digitalisering och robotisering kan vara tillgångar för en husdjursgård på en arbetsmarknad där det redan råder konkurrens om bra arbetskraft.

Hur som helst så har modernisering av tekniken i svinhus och speciellt att ersätta rutinartat arbete en viktig roll i framtiden. När det gäller den här utvecklingen bör man aktivt följa vad som sker i världen. Men utveckling och effektivisering av gården består av mycket annat än investeringar.

EFFEKTIVISERA GENOM ATT GÖRA BÄTTRE

I början av året besökte jag en gård med 5 000 suttar i östra Tyskland. På gården har det i genomsnitt funnits 150 suttar per skötare, och de holländska ägarna rekryterade en professionell holländsk chef till gården för att effektivisera utnyttjandet av arbetstid på gården.

Trots att tyskarna är systematiska, kan de inte mäta sig med effektiviteten i holländskt arbetstidsutnyttjande. Tyskarna använder i genomsnitt 4–5 timmar mer tid per sutt än holländarna, trots detta

har holländarna bättre produktivitet.

Ägarnas målsättning var att effektivisera arbetstidsanvändningen med cirka 35 procent så att det skulle finnas 250 suttar per arbetstagarare. Arbetstagararnas arbetstid inkluderade rengöring och småreparationer. Produktiviteten var 30 sålda grisar per år och suttar. Arbetstidsmålet var alltså att minska arbetstiden med cirka åtta minuter eller 2,7 euro per såld gris.

Vid mitt besök hade halvtidsmålet för effektivisering redan överskridits och stället var mycket välkött. Effektivisering söktes uttryckligen genom smartare arbetsmoment, det vill säga det finns ingen genväg till lycka.

RENSA BORT ONÖDIGA STEG

Arbetstidsanvändningen på gårdar effektiviseras på samma sätt som i vilket företag som helst. Det är vardag också hos Atria. Effektivisering innebär inte att man ska springa fortare. Eller jobba längre dagar.

Effektivisering av arbete innebär att man granskar arbetsmomenten, gör dem smartare och centraliserar dem. Man går inte fram och tillbaka i svinhuset i onödan, utan tänker efter i vilken ordning arbetsmomenten bör utföras. Speciellt på den östtyska gården jag nämnde ovan var gångarna så långa att man kunde spendera en timme eller två genom att gå där. ■

EFFEKTIVISERA GENOM LEDNING

Det finns många metoder för ledning för att effektivisera och utveckla arbetstidsanvändningen, av vilka speciellt Lean och de verktyg det erbjuder är användbara:

- 1** Ägaren måste själv engagera sig i genomförande, uppföljning, utveckling och upprätthållande av förändringen. Det är också ytterst viktigt att stöda den ansvariga arbetstagararen.
- 2** Ledningsrutiner: Har ni tydliga och regelbundna ledningsrutiner där arbetsuppgifter och resultaten går igenom tillsammans med arbetstagararna? Är människorna på sina rätta poster?
- 3** Arbetsrutiner: Planera och utveckla. Ta tid, hur mycket tid som går åt för rutinarbeten och fundera tillsammans med arbetstagararna hur det skulle kunna utvecklas. Dela in uppgifterna i tillräckligt små delar. Sätt upp bestämda tidsmål för återkommande, viktiga uppgifter och gå igenom dessa i veckomöten. Belöna utveckling.
- 4** Fokusera på lösningar, inte problem.
- 5** Klarlägg tidstjuvarna i svinhusarbetet.
- 6** Upprätthåll ditt eget kunnande för att kunna utnyttja den utvecklande teknologin.
- 7** Utnyttja Atria Svin – experter på utveckling av gårdens arbetsrutiner.
- 8** Utveckla arbetstagararna även om det finns en risk att de slutar. Tänk efter vad som händer om du inte utvecklar arbetstagararna och de stannar kvar. Intern rotation av arbetsuppgifterna hjälper arbetstagararna att förstå varför olika arbetskedor görs.
- 9** Du ansvarar för gårdens och branschens image. Bra arbetstagarare är effektiva och för utvecklingen framåt. Men de vill inte komma till branschen om inte företagarna själva värdesätter den.

Ny kunskap om utfodring av grisar från försöksgården

På Honkiranta gård i Kurikka har det genomförts utfodringsförsök för A-foder sedan augusti förra året. I det första testet jämfördes skillnaderna mellan allfoder och kornproteinfoder i utfodring av mellanuppfödningsgrisar.

I det första försöket på Honkaranta gård jämfördes allfoder tillverkat hos Agrox (A-Ponteva och A-Kasvuporsas) med koncentratutfodring, med kornproteinfoder Mega S. Direkt efter avvänjningen sköts utfodringen av grisar på gården av en restlös blötutfodringsanläggning som möjliggör olika foderblandning för varje ventil. Från utrustningen överförs utfodringsinformationen automatiskt till Atria Producenter.

I samband med avvänjningen fördes grisarna kullvis till mellanuppfödningssavdelningen där kullen delades i försöks- och kontrollbås. Grisarna sorterades efter storlek i stora, medelstora och små. Efter storleksklassificering vägdes grisarna per bås.

Grisarna i försöket var grisar från två olika avvänjningsgrupper. I försöks- och kontrollgruppen ingick 234 grisar som delades i 12 bås. Avvänningsmedelviktarna var i försöksgruppen 7,91 kilo och i kontrollgruppen 7,81 kilo. I de båda grupperna vägde de minsta grisarna i medeltal 5,4 kilo och de största 10,5 kilo. Grisarnas genomsnittliga avvänjningstid var 28–29 dygn.

I avvänjningsgrupperna fanns 25 procent griskullar från första omgången (grupp 1) eller 16 procent (grupp 2). Grisarna från första omgångens kullar blandades på mellanuppfödningssavdelningen med grisar från äldre sugor i samma bås. Grisarna vägdes per bås alltid när fodret byttes och på försäljningsdagen.

STEGVIS TILL NYTT FODER

Såväl grisarna i försöksgruppen i allfoderutfodring som kontrollgruppen i OVR-utfodring utfodrades med samma allfoder

de första två veckorna efter avvänjning. De första två dagarna efter avvänjning fick grisarna allfodret Profit från A-Milkiwea. Under den tredje och fjärde dagen byttes fodret stegvis till A-Start.

När det hade gått 13–14 dagar från avvänjningen byttes fodret stegvis: i försöksgruppen användes A-Ponteva Porsas och i kontrollgruppen övergick man till OVR-Mega S vegetabilisk oljeutfodring (OVR-blandning 1). Utfodringarna blev alltså olika när det hade gått 15 dagar från avvänjningen och övergången till nästa foderblandning i grupperna gjordes 29 dagar efter avvänjningen. Då övergick försöksgruppen till A-Kasvuporsas och kontrollgruppen till OVR-blandning 2.

OVR-blandningarna optimerades för sin energi- och aminosyranivå till samma nivå som allfodret. Mängden upptagningsbart lysin per energienhet var 10,6 gram under dag 14–28 och därifrån fram till försäljning tio gram. Grisarna utfodrades enligt den rekommenderade utfodringskurvan och foderintaget ökades eller minskades efter foderintaget.

RESULTATEN GODA OCH UTOMORDENTLIGA

Tillväxtresultaten i båda försöksgrupperna var goda och i allfodergruppen utomordentliga. Allfodergruppen växte 565 gram per dag (försäljningsvikt 34,3 kilo) och OVR-gruppen 469 gram per dag (försäljningsvikt 31,0 kilo). Tillväxtskillnaden uppstod under dag 13–28 från avvänjningen och OVR-gruppen kom inte ifatt.

Av den båsspecifika tillväxten kan man se att viktskillnaderna i avvänjningsfasen knappast ändrades när avvänj-

”Tillväxtresultaten i båda försöksgrupperna var goda.”

ningsvikten var 6,5–9,5 kilo. De allra minsta grisarna (5,4–5,5 kilo) uppnådde en daglig tillväxt på 350 gram med OVR-utfodring (0–46 dagar från avvänjning). Motsvarande tillväxt hos allfodergruppen var cirka 430 gram per dag. I allfodergruppen var dödligheten 2,9 procent och i OVR-gruppen 0,4 procent. Foderverkningsgraden var så låg som 1,67 foderenheter/tillväxtkilo under det att OVR-gruppen använde 1,82 foderenheter/tillväxtkilo.

Det ekonomiska slutresultatet beräknat med de ovan nämnda biologiska resultaten (tillväxt och dödlighet), foderförbrukning och foderblandningarnas pris gör att slutresultatet är i OVR-utfodringens favör. Differensen i OVR-utfodringens favör var i detta försök 1,91 euro per gris.

Detta var det första gårdsförsöket där man undersökte utgångsnivåer för dygns-tillväxt och foderverkningsgrad på gården samt fungerande metoder. Målet är att få tillförlitliga resultat med en vettigt stor extra arbetsinsats. Försöket väckte många frågor som pågående och kommande försök ska försöka ge svar på.

Testet gav visshet om att utfodring med allfoder är rätt väg, men i utfodring med OVR-foder måste man sträva efter mindre tillväxtskillnader. I praktiken kräver framförallt små grisar tillräckligt lång tillvänjningstid för OVR-utfodring. ■

FÖRSÄLJNINGSCHEF Soile Kyntäjä kontrollerar konsistensen i suggornas blötfoder.

Utfodring av svin kräver noggrannhet

Genom utfodringstekniken och en tillräcklig mängd komponenter möjliggörs överlappande byten av foderblandningar och man uppnår utfodring enligt utfodringskraven.

Finjustering av utfodringen kräver flera komponenter. Utöver spannmål krävs protein-komponenter, fetter och olika premixar, som innehåller bland annat mineralämnen, vitaminer samt aminosyror och organiska syror.

Dessutom kan matarna föras med små doserare eller storsäcklossare. Vägningssnoggrannheten i större blandare räcker i allmänhet inte för små mängder, då lönar det sig att använda inmatningsteknik baserad på gångtiden för en spiral. Små doserare kan i allmänhet ta in alla komponenter genom vägning.

Ett välsmakande blötfoder är salt, friskt syrligt eller smakar vetebulle. Ett blötfoder med dålig smak smakar jäst, ättiksyra eller jord. Smaken påverkas av bristfällig utfodringshygien som är den vanligaste orsaken till dålig smak hos blötfoder.

TRADITIONELLA RUNDPUMPANDE BLÖTFODERANLÄGGNINGAR

Fördelen med traditionella rundpumpande blötfoderanläggningar är enkelhet och pris. Utmaningarna är mängden restfoder och små möjligheter att göra flera blandningar i

samma linje. Även läckande ventiler och membran i rörsystemet orsakar jäsning av foder i rören.

På insidan av blötfoderblandningstankarna bildas lätt bakterietillväxt. Hygienen kan förbättras genom en effektivare tanktvätt, hygiensystem och genom att ändra den rundpumpande blötfoderanläggningen till restlös.

Ändring av rundpumpande utfodring till restlösa förbättrar utfodringshygienen samt gör fasutfodring och överlappande foderbyten möjliga. Systemet gör det också möjligt att använda hett vatten i utfodringen, vilket gör att fodret smakar bättre för unga grisar. Mellan utfodringstillfällena pumpas rent vatten eller luft till rörsystemen i restlösa blötfoderanläggningar. I samband med anskaffning av utfodringsanläggningar måste ofta datorn förnyas eller programvarorna uppdateras.

VATTENSPOLADE RESTLÖSA BLÖTFODERSYSTEM

I vattenspolade restlösa blötfodersystem behövs en färskvattentank för spolvattnet och en gråvattentank för returvattnet. Möjliga utmaningar är vidare användning av gråvattnet och hantering

av hygieniska risker i rörsystemen. Det krävs i allmänhet ändringsarbeten för att minska volymen i rörsystemen.

LUFTSPOLADE RESTLÖSA BLÖTFODERSYSTEM

Luftspolade helt restlösa blötfodersystem fungerar utan gråvatten. Fodret trycks med luft direkt till koppen. Systemets rör rengörs automatiskt mellan utfodrings-tillfällena. Utmaningar skapas av långsam utfodring, men det möjliggör den bästa utfodringshygienen, noggrann dosering och ändringar av foderblandningar. Systemet lämpar sig särskilt för utfodring av smågrisar och diande sugor.

En del av rören i restlösa blötutfodringssystem kan tvättas efter utfodringen. I bås för avvanda grisar måste detta göras med försiktighet, en alltför stor mängd vatten i koppen minskar grisarnas ätande i det första skedet av uppfödningen.

På marknaden finns också luftdrivna

torrfodersystem där vattnet släpps ned i koppen direkt efter dosering av fodret. Systemets pris är i samma klass som moderna helt restlösa blötutfodrings-system. Systemets baksida är högre foderkostnader jämfört med blötutfodringssystem.

Det finns många fördelar med att ändra traditionella rundpumpande blötutfodringsanläggningar till restlösa system. Från gårdarna har det kommit positiv feedback om bland annat att grisarna äter bättre, dagstillväxten ökar och att mjölkproduktionen är bättre.

I A-Producenters projekt "Sikaloiden ylläpito- ja elinkaarikustannuksien selvittäminen Etelä-Pohjanmaalla" (Utredning av underhålls- och livscykelkostnader för svinhus i Sydösterbotten) har reparationsbehoven i foderanläggningarna kartlagts. Atrias expert på primärproduktion Christer Rönqvist hjälper gärna till med planering av foderanläggningar på Atrias gårdar. ■

UTFODRINGSTEKNIKENS UTMANINGAR I UTFODRINGEN

1	Utfodringen kräver mycket tid.	6	Doserarnas vägningsnoggrannheter är otillförlitliga vid små mängder.
2	Malningskapaciteten är begränsad och svällningstiden för blandningar lång.	7	Rörsystemens volymer och långa avstånd från blandarna till de sista ventilererna.
3	Möjligheterna till individuell utfodring på ventilmnivå är begränsade.	8	Mängden restfoder i tankar och rörsystem samt mängden gråvatten samt användningsområden.
4	Möjligheterna till överlappande byte av foderblandningar är svåra att genomföra.	9	Bristfällig hygienisk nivå i blandningstankar och rörsystem.
5	Utrustningens dator, programvara eller själva apparaten är föråldrad och kan inte längre anpassas.	10	Skälarnas utformning eller längd samt deras inverkan på doseringsnoggrannheten och hygienen för foder.

Christer rekommenderar

”Ansvarsfull inhemsk gris”

CHRISTER RÖNNQVIST

projektchef, Atria Svin

”I mitt arbete utvecklar jag Atrias svinproduktionskedja på gårdarna. På fritiden lagar jag gärna goda köttretter tillsammans med min fru. Potatis och inhemska grönsaker väljer jag efter säsong. I såsarna använder vi smör, grädde, salt och lämpliga kryddor. Vi grillar hela tiden från tidig vår till långt in på hösten, huvudsakligen med indirekt värme och på gjutjärnsunderlag. Precis som i det här receptet saltar vi helt kött på ytan före grillning, det förhindrar att köttet torkar. Under grillningen penslar vi köttet med matolja och sist med kryddolja.”

Ugnsstekt ytterfilé av Atriagris med rotsaker och grönpepparsås

4 PORTIONER

Ugnsstekt filé av gris

1 Atria ytterfilé av gris eller 700–800 g filébiff
2 tsk fint havssalt
1 tsk krossad svartpeppar
2 msk matolja

Ugnsstekta kålrotsstickor

600 g kålrot
0,5 tsk fint havssalt
0,5 kryddmått mald vitpeppar
1 tsk sirap
1 msk matolja

Ugnsstekta morotsstickor

600 g morot
0,5 tsk fint havssalt
0,5 kryddmått Provencale örtekrydda
0,5 tsk vitlökspulver
1 msk matolja

Ugnsstekt klyftpotatis

1 200 g fast potatis i klyftor
1 tsk fint havssalt
2 msk matolja

Grönpepparsås

40 g smör
3 dl grädde
2 tsk krossad grönpeppar
0,5 kryddmått ingefärspulver
1 tsk lökpulver
2 tsk söt senap
2 tsk soja
0,5 dl stesky
1 dl vatten
1,5 tsk potatismjöl

1 Putsa filén. Strö ytan med fint havssalt och krossad svartpeppar, häll matoljan över. Lägg i en ugnsform och låt dra i rumstemperatur före stekning.

2 Skala och skär rotsakerna i cirka en centimeter tjocka stickor och lägg i separata ugnsformar. Tillsätt kryddorna och oljan och rör om. Skala potatisen och skär i klyftor och lägg i en ugnsform. Tillsätt kryddorna och oljan och rör om.

3 Värm ugnen till 200 grader. Stek köttet till det är färdigt, cirka 45 minuter (innertemperatur 75–80 grader). Stek också rotsakerna i 45–60 minuter. Rör om då och då.

4 Smält smöret i en tjockbottnad kastrull och häll grädden i kastrullen. Tillsätt kryddorna och låt koka sakta cirka 15 minuter. Tillsätt köttskyn och smaka av. Blanda ner potatismjölet i kallt vatten. Tillsätt blandningen till såsen och blanda till en lämplig konsistens.

Från bås till stad

I ett gemensamt företagande måste man också se till sig själv och parförhållandet. Därför fanns det plats för nöje i vinterveckan på Lotta Airilas och Marko Iso-Tuiskus gård i Ilmajoki.

>>

PRODUCENTENS ÅR

I artikelserien En vecka på gården följs vardagen på fyra gårdar under olika årstider. Varje gård presenterar sig i tur och ordning i Atria Producenter-tidningen och de tre andra berättar på webbplatsen om hur det går.

Läs hur veckan varit på de andra gårdarna: uusi.atriatuottajat.fi

EN VECKA PÅ GÅRDEN

ISO-TUISKUS GÅRD

Gården fortsätter sugg-hållningen som redan pågått i decennier och utvecklar den för framtiden.

FÖRETAGARE: Lotta Airila och Marko Iso-Tuisku

PRODUKTIONSINRIKTNING:: Integrerad svingård

GRUNDAD: Gården 1930, sugor in och kor ut 1970, generationsväxling 2004, den nuvarande husbonden har haft grisar sedan 1994

DJUR: 320 sugor och 750 slaktsvin.

ÖVRIGT: Nydjursproduktion och odling av foderspännmål, gården fungerar också som övningsgård för olika skolstadier.

MÅNDAG ☀️

Måndag är avvänjningsdag hos oss. Idag började min arbetsdag för ovanlig-hets skull i slaktsvinhuset klockan sju. Oftast går jag till arbetet först när det minsta barnet är uppe, men nu fick jag ta hand om jobbet när folket som sköter slaktsvinhuset och mellanuppfödning-anläggningen var lediga. Efter slaktsvin-huset hann jag bara börja i mellanupp-födning-anläggningen när Tuukka som skulle fotografera oss dök upp och direkt efter kom Pasi Pohjois-Koivisto med nya overaller. Vi skämtade redan innan Pasi kom hur alla alltid ser så stela och rena ut på bilderna!

Tillsammans med Tuukka och Pasi gick vi runt på svinhusets olika avdelningar, tog bilder och pratade. Vi pratade bland annat om hur lungsjukdomen App ökat starkt och om vad som är orsaken, om behandling och förebyggande.

När gästerna åkt kunde vi äntligen börja med avvänjningen. Dagens lunch tog vår arbetstagare Ville med sig från Kotipizza. Kylskåpet hemma gapade nämligen tomt efter vår semesterresa. Mitt under avvänjningsjobbet kom också säljaren från K-Supermarket i Ilmajoki med varor.

Det krävdes många kullerbyttor innan alla grisar var på sina platser igen såväl i grisningen, mellanuppfödningen, överksamhetsdelen som inseminationen. Efter det kunde husbondens yngre tonåring Heikki tvätta de tömda grisningsbåsen. Snart flyttade vi sedan in nya djur i dem av vilka den första grisade redan under natten mellan måndag och tisdag.

På kvällen var jag dessutom på styrelsemöte i bostadsaktiebolaget för vår bostad i centrum av Ilmajoki och på biblioteket för att hämta nytt att läsa. Husbondens arbetsdag fortsatte i grishuset och i andra uppgifter på gården fram till nio på kvällen. Som tur är finns mor-

och farföräldrar och två äldre bröder som kan ta hand om det yngsta barnet Urho. Idag behövdes de alla för att klara av dagen.

TISDAG ☁️

Idag lämnade jag Urho och Marko att sova och drack kaffe med Heikki som gjorde sig klar för skolan innan jag gick till svinhuset. Nu kunde jag bättre hålla utfodringssystemets takt och hann med alla bås innan fodret kom. Efter slaktsvinstallet samlade jag på mellanuppfödning-anläggningen ihop de som kommit efter de andra i grupperna som avvants förra och förrförra veckan och skapade en egen grupp. Detta är ett riktigt viktigt arbetsmoment om man vill att dessa ”stackare” någonsin ska bli välväxta slaktsvin.

Sedan berättade Keijo som sköter grisningen att det under natten hade kommit så många kulingar att det behövdes en ammsugga för att dia de s.k. extra kulingarna. Tillsammans går detta arbetsmoment mycket enklare. Efter detta funderade vi lite på den kommande veckan, eftersom måndagens veckomöte inte blev av på grund av all brådska. Dessutom gjorde jag noteringar i Sikava och WinPig samt skickade e-post till eventuella sommarpraktikanter och -jobbare. Husbonden hade under tiden hunnit sköta inseminationen och flytta grisar till slaktsvinhuset.

Husbondens tisdag fortsatte ännu med arbeten utanför svinhuset och min med styrelsemöte i MLL:s lokalavdelning.

ONSDAG ☀️

Onsdagen inledde husbonden med skötsel på inseminationsavdelningen, val av förmedlingsgrisar och slutvägning på avdelningen som säljs ut. Idag åkte 145 grisar till Ilkka Ala-Könni som är husbondens syssling och fadder till Urho.

”Det blev många kullerbyttor innan alla grisar var på sina platser igen.”

Jag hämtade min mamma på tåget och träffade läraren på SeAMK i anslutning till mina agrologistudier. På samma tur blev det en intervju av en sommarpraktikant. Det är nämligen ingen trängsel av praktikanter till svinhus, så de som känns lämpliga måste tas direkt. Sedan var vi på banken med husbonden och skötte ärenden och på en snabblunch på restaurang Äarellä (rekommenderas!). Hemma utnyttjade jag tillfället och tog en liten tupplur när barnet trivs med mormor. Influensan attackerar och jag får stå över styrelsemötet för sydösterbottniska byar i Seinäjoki.

TORSDAG ☁️

Under torsdagen jämnade vi ut de griskullar som fötts efter onsdagseftermiddagen, tvättade grisningen och mellanuppfödningen, vaccinerade förstföderskor, lyfte upp en oljecistern som ska till reparation, sökte ersättning för djurens välbefinnande, anmälde svinantal till svinregistret och försökte klara oss trots influensan.

FREDAG ☁️

Idag besökte vi Sarkamässan. Vi hann precis till början av svinseminariet som hölls av Finlands Svinföretagare när vi satte fart med svinhusarbetet. På något sätt fick man en känsla av paneldiskussionen att var och en är sin egen lyckas smed.

Alexander Backlund ställde en bra fråga om framtiden för utbildning med svintema i Finland. Vi drar vårt strå till stacken genom att delta i samarbetet mellan gårdar och skolor som startats

på initiativ av Sedu. Tiden visar hur det formas.

På mässan syntes många bekanta, grisfolk, representanter för andra produktionsinriktningar och handlare, så det tog lång tid att gå från en avdelning till en annan. Tillsammans med Christer Rönqvist tittade vi på utbyggnads- och renoveringsplaner för svinhus. Mässan lämnade inte riktigt samma kreatursutställningskänsla som tidigare år. Kvällen förflöt lugnt med löneutbetalningar och en kvällsrunda.

LÖRDAG ☁️

Lördagen var nästan som en ledig dag! Husbonden skötte bara inseminationen på morgonen och sedan åkte vi mot Seinäjoki och parrelationskursen som ordnades av familjerådgivningen. I det här gemensamma företagandet måste man också sköta annat än välbefinnandet för grisar och arbetstagare. Jag rekommenderar det för alla. Efter kursen fortsatte jag kvällen med kompisar i Seinäjoki och husbonden åkte till en släktings födelsedagsfirande med minstingen och tonåringen.

SÖNDAG ☀️

Under söndagen förbereder vi oss som vanligt för måndagens avvänjning genom att flytta de sugor som scannats vara dräktiga till överksamhetsavdelningen, räkna antalet grisar hos de sugor som ska avvänjas och mäta fettet hos dessa sugor så att de kan sorteras rätt på måndag morgon på inseminationsavdelningen. På eftermiddagen intervjuades ytterligare en arbetssökande, gården plogades och vi hjälpte grannens pälsfarmare med en frusen vattenledning. I morgon är alla arbetstagare på plats igen, men själv är jag i Seinäjoki med mina agrologistudier hela dagen. ■

UR EXPERTENS PERSPEKTIV

Utvecklingsområden hittades tillsammans

Min gemensamma historia med Iso-Tuisku gård är lång, mer än tio år. Egentliga gårdsbesök har det dock varit få av.

Gårdens nyckeltal och produktivitet har alltid legat högt och det vardagliga arbetet är genomtänkt. Så har min roll mest gällt produktiviteten. Jag försöker hjälpa gården att analysera produktionsresultaten så att de hittar de viktigaste sakerna att förbättra.

I praktiken har jag före ett gårdsbesök gått igenom gårdens produktionsresultat på datorn och letat efter de utvecklingsområden som jag själv sett som viktiga. Detta har vi sedan tillsammans diskuterat och funderat på lösningar.

Dessutom ser jag det som viktigast att jag kan analysera och jämföra det som setts eller diskuterats under gårdsbesöket med erfarenheter från andra gårdar. När vi har kommit överens om utvecklingsområden och målsättningar, funderar gården själv hur det ska göras i praktiken.

Under min egen utvecklingskarriär har behovet även på andra gårdar gått allt mer i denna riktning och jag har kunnat flytta fokus från anvisningar för praktiska göromål till analys av gårdens produktivitet och att hitta de ”svagaste” länkarna – och även utvecklingsplaner på lång sikt. .

Marko Övermark
expert Atria Svin

Mjölkföretagarna

– allt börjar med styrning

Mjölkföretagarna rf är en förening för engagerade mjölkbönder som tar mjölkbranschen på allvar och utvecklar sina verksamheter.

Mjölkföretagarna rf coachar mjölkföretagare i ledarskap, delar erfarenheter mellan företagare och uppmuntrar till tillväxt med kvalitet. Föreningen arrangerar seminarier, workshopar, studieresor och kurser i hemlandet och utomlands.

– Vårt kunniga gäng erbjuder medlemmarna och andra engagerade yrkeskompetens för att utveckla mjölkföretagets konkurrenskraft. Som motvikt vill vi tillbringa trevlig fritid tillsammans och nätverka, berättar verksamhetsledaren **Henna Mero**.

Gnistan till att starta företaget kom 2013. Mjölkföretagen hade behov av att utvecklas och öka kompetensen samt förtäta nätverket av de allt färre företagen i en verksamhetsmiljö som blivit utmanande. För idén söktes exempel också från föreningen Progressive Dairy Producers of Wisconsin som har funnits länge som nätverk och utvecklare av kompetens för mjölkföretagarna i USA.

Mjölkföretagarna rf är en oberoende aktör med framtidens mjölkföretagande

som intresse genom att ta ställning och påverka beslut som gäller branschen. Den agerar i tätt samarbete med förädlingsindustrin, varuleverantörerna, rådgivningsorganisationerna, förvaltningen och politiska intresseorganisationer genom att delta i branschens utvecklingsarbete och arbetsgrupper.

– Vårt mål är att det ska skapas en nationell mjölkstrategi Finland, som styr hela verksamheten och riktningen i hela mjölksektorn. Vi har inlett diskussioner om detta med olika aktörer. Det nationella vallstrategiarbetet har inletts och blir klart fram till slutet av 2019.

NÄTVERK GER STYRKA

Mjölkföretagarna har 260 mjölkföretag som medlemmar och 55 kommersiella företag eller aktörer i branschen är stödmedlemmar. Föreningens ordförande är mjölkbonden Juha Kantoniemi från Ähtäri.

Alla som vill nätverka och utveckla sin egen styrning är välkomna som medlemmar, oberoende av landskap, storlek eller produktionssätt. Fram till 2023 strävar

föreningen efter sammanlagt 600 medlemmar som producerar cirka 40 procent av Finlands mjölkproduktion.

– Vårt viktigaste verksamhetsmål är att utveckla våra medlemsföretags konkurrenskraft till europeisk toppnivå. Denna utmaning svarar vi på genom att coacha företagare och förmän i ledningskompetens genom att hämta kunskap och idéer från de bästa experterna och från framgångsrika mjölkföretag såväl i hemlandet som internationellt, beskriver Mero.

Mjölkföretagarna rf är samarbetspartner till European Dairy Farmers (EDF). Det är ett nätverk av mjölkföretagare där man lär sig tillsammans genom att jämföra olika företags produktionsuppgifter som samlats in med en jämförbar metod. I 2018 års ekonomijämförelse ingick nio finländska gårdar. Då samlades produktionskostnadsuppgifterna för 2017 in.

– Vi kan jämföra finländska gårdar med gårdar i olika länder och lära oss var det finns utrymme för förbättringar på finländska gårdar och på varje enskild gård. Den finländska gruppen av gårdar

DET VIKTIGASTE MÅLET
för mjölkföretagarna r.f. är att utveckla medlemsföretagens konkurrenskraft till europeisk toppnivå.

"Vårt mål är att det tas fram en nationell mjölkstrategi i Finland."

Ytterligare information:
maitoyrittajat.fi

jämför de ekonomiska resultaten också inbördes och funderar två gånger per år över de egna förbättringsmöjligheterna i förhållande till EDF och andra finländska gårdar, konstaterar Mero.

Tillsammans med Suomen Yrittäjäopisto (Finlands Företagarinstitut) är Mjölkföretagarna rf med och utvecklar också en arbetsmodell med företagscoachning som är vanlig inom andra branscher men helt nytt bland mjölkföretagen. Där sparrar affärscoacher företagsledarna att se på företaget ur perspektivet utveckling av verksamheten, strategin, ekonomin, personalledningen eller produktiviteten och framför allt för ledning av företaget som helhet. Den nya arbetsmodellen tas i bruk hösten 2019. I och med det erbjuds företagen också företagscoacher. ■

Mjölkkakademin utvidgades till området för Tuottajain Maito

Tuottajain Maito -området inspirerades av Atria Producenters och Pohjolan Maitos gemensamma Mjölkkakademi och grundade en egen.

Tuottajain Maitos Mjölkkakademiprojekt fokuserar på smågruppsverksamhet, men i planerna finns också temadagar, utflykter inom landet och ett årligt seminarium.

Inom området har redan 17 smågrupper startat. De första gruppernas teman är investeringar, vall och produktivitet. Grupperna är i huvudsak erfarenhetsgrupper där producenterna och deras kunskap står i fokus. Gruppledarna fungerar närmast som moderatörer som styr diskussionen om dagens teman.

Mjölkkakademin arrangerade också det första seminariet på toppnivå under två dagar i Villmanstrand i mitten av januari. På plats fanns 80 personer för att lyssna och diskutera aktuella ämnen i mjölkbranschen.

I seminariet lyssnade man på bland annat den danska ekonomikonsulten Ole Kristensen. Företagaranförandet hölls av Juho Nivala från Kukkulan Tila Oy. Föredragen gav samma budskap båda dagarna: ett lönsamt mjölkgårdsföretag satsar på ledning. Deltagarna fick också smaka på världens bästa biff som grillades av John Nielsen från JN Meat International.

DET FÖRSTA TVÅDAGARS-mjölkkakademiseminariet ordnades i Villmanstrand.

Verksamheten har startat bra och smågrupperna har fyllts med engagerade producenter. Nya smågrupper planeras redan för kommande höst. Vi lyssnar också gärna på producenternas önskemål och idéer, det vill säga om du har ett önskemål om ett visst tema för en smågrupp, berätta det för oss. ■

”Mjölkkakademin är till för producenterna.”

PÅ OMRÅDET har redan 17 smågrupper påbörjat sin verksamhet, bland de första Nyslott och Kouvola.

Genombedömning som verktyg för dikogårdar

Det genomprojekt som startar i mars samlar in kunskap som hjälper till att hitta det bästa avelsmaterialet för besättningarna. Först behövs mycket prover från aktiva gårdar.

För dikogårdarna skapas som bäst ett verktyg som kan användas för att välja ut de bästa djuren för avel oberoende av om de är korsade djur eller renrasiga. Målet är att hitta de djur som både har bra moder- och köttproduktionsegenskaper, men samtidigt belastar miljön minst och är ekonomiska när det gäller foderverkningsgraden.

Det blev möjligt att skapa genombedömning för kötttraser när jord- och skogsbruksministeriet beviljade en treårig Makera-finansiering för projektet, där utöver Atria ingår Luke, Faba Osk, HKScan, Snellman, NAV, Viking Genetics och Irlands avelsorganisation för nötkreatur ICBF. Genomprojektet inleds i mars.

FÖRST SKAPAS EN JÄMFÖRELSEGRUPP
Som första steg bildas en jämförelsegrupp. Till den behövs mycket prover från djuren på de dikogårdar där man redan har hunnit samla egna resultat av minst en avkomma. När det finns genotyp för 2 000 djur av rasen kan man börja beräkna finländska avelsvärden för rasen genom att kombinera genomuppgifterna med produktionsuppgifterna. Jämförelsegrupper bildas för fem raser: angus, charolais, hereford, limousin och simmental.

Ju fler kontrollbesättningar som deltar i provtagningarna från början, desto snabbare kan vi samla in data för varje ras. På det sättet kan vi redan från en kalv förutse hurdan den kommer att bli. Kontrollbesättningar behövs för beräkning av många egenskaper som ska mätas, proverna från produktionsbesättningarna är till nytta för till exempel att förutse kalvningsintervallet.

Överraskande mycket olika slags uppgifter som är betydelsefulla för avel samlas också automatiskt till exempel genom nötkreatursregistret. Sådana uppgifter är till exempel födslar, förluster, kalvningsintervall och kalvningsålder för kvigor samt naturligtvis härstamning. Även förmedlingsuppgifter för slaktdjur och kalvar kan utnyttjas.

DELTA I PROVTAGNINGEN

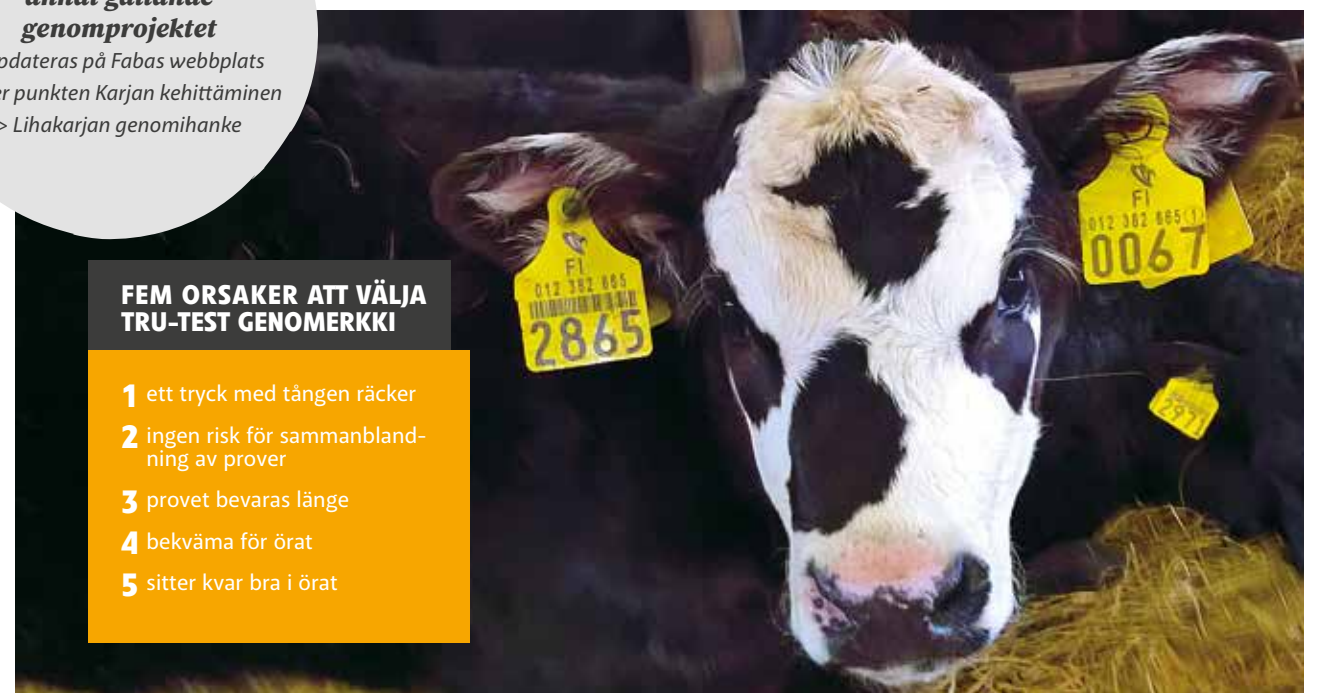
Du kan delta i provtagningen om du beställer antingen A-Foders Tru-Test GenoMärke eller Fabas Allflex DNA-märke. Kom också ihåg att skaffa fastsättningstång i tid. När du fäster en öronbricka i kalvens öra skär du samtidigt ut en liten bit till ett provrör. Provröret bör bevaras väl och kan användas för att bestämma genotypen för kalven. Anvisningar för provtagning på äldre djur blir snart klara, för dessa kan inte GenoMerkki beställas. ■

Provtagningsanvisningar och annat gällande genomprojektet

uppdateras på Fabas webbplats under punkten Karjan kehittäminen
> Lihakarjan genomihanke

FEM ORSAKER ATT VÄLJA TRU-TEST GENOMERKKI

- 1 ett tryck med tången räcker
- 2 ingen risk för sammanblandning av prover
- 3 provet bevaras länge
- 4 bekväma för örat
- 5 sitter kvar bra i örat

GROWSAFE-UTRUSTNINGEN har konstruerats för kulliga tjurar. Huvudöppningen måste justeras så att bara en tjur kommer åt att äta åt gången. På det sättet kan tjurarna vara i grupp och foderintaget kan ändå mätas individuellt med hjälp av eMerkki-identifiering.

Foderintagsmätningen visar skillnaderna i fodernyttograden

Mätningen av foderintag i avelstjuruppfödningens anläggningen visar killnaderna i tjurarnas foderverkningsgrad med en sekunds intervall och tio grams noggrannhet.

I november 2018 färdigställdes Mikko Peuras nya uppfödningens anläggning där Atria Producenters avelstjuruppfödning fortsätter med nya metoder. Uppfödningens anläggningen har plats för 200 tjurar av vilka hälften har försetts med GrowSafe-foderintagsmätutrustning.

I mitten av tillväxtförsöket byts tjurarna från uppfödningens anläggningens ena gavel till den andra, så att hälften av tjurarna sätts under övervakning med mätinstrument – på det sättet kan man få tillräckliga mätresultat före auktionen. Under det första användningsåret finns ingen tid att förspilla, men följande år är tidplanen lite lugnare.

Den mest synliga delen av GrowSafe foderintagsutrustningen är raden av

tråg med sina ramar. Plasttrågen vilar på känsliga vågbalkar och framför dem finns en vindskyddsskiva som minskar vindstörningen på mätningen. Endast en tjur åt gången kommer åt att äta ur ett tråg.

Utfodringsöppningen kan justeras efter tjurarnas storlek. Runt trågets kant går en antenn som läser av elektroniska öronbrickor och som identifierar vilken tjur som äter ur tråget. Vågbalkarna väger minskningen av foder i tråget med tio grams noggrannhet. Utrustningen skickar fodermassans viktförändring och djurets identitetsuppgift med en sekunds intervall till en enhet som skickar det trådlöst vidare till en dator. På det sättet lagras varje tjurs foderförbrukning dag för dag.

Foderintaget för en enstaka tjur, en hage eller hela mätgruppen kan granskas i datorn till exempel som stapeldiagram. Där kan man snabbt se om födointaget minskar varefter man kan titta till tjuren i hagen och märka i förväg om den håller på att insjukna eller om dess elektroniska öronbricka har fallit av.

För mätning av tjurens foderverkningsgrad behövs en mätperiod om minst 70 dagar a vilket minst hälften ska vara ordentliga mätresultat. Av sådana perioder ryms det två i vår avelstjuruppfödningens anläggningens tillväxtförsöksperiod. Det har observerats stora skillnader mellan tjurarna: en del äter jämnt varje dag, andra äter mycket under en dag och mindre under ett par följande dagar.

ALDRIG TIDIGARE har det samlats så mycket information om tjurarna på en avelstjuruppfödningens anläggning under ett tillväxtförsök, gläder sig Susanna Vehkaoja och visar på foderkonsumtionskurvorna i GrowSafe-programmet. För Mikko Peura hör det till det vardagliga skötsel- och utfodringsarbetet att följa uppgifterna.

ALLFODER TVÅ GÅNGER OM DAGEN

Fodertrågen kan inte fyllas helt eftersom detta skulle försvåra identifiering av den tjur som är och äter. Därför delar Mikko ut allfodret två gånger om dagen, vilket också är till stor nytta för att aktivera tjurarnas foderintag och minska trängseln. Tjurarna har varit överraskande lugna under hela vintern och ligger mycket. Detta visar att foderblandningen har varit balanserad för dem och att det har funnits tillräckligt av den.

Tillväxten för tjurarna i bås med tråg har under förvintern varit till och med bättre än målet i utfodringsplaneringen. Baserat på detta kan man konstatera att mätutrustningen för foderintag inte stör de blivande avelstjurarnas liv. Samma observation har gjorts vid Naturresur-

DAGEN DÅ MÄTPERIODEN för foderintag börjar och slutar vägs tjurarna och tjockleken, ytan, underhudsfettets tjocklek samt fettets innehåll i muskeln för ryggmuskulaturen mäts med ultraljudsapparatur. Maiju Pesonen som gör mätningen berättar att med en bättre foderverkningsgrad blir det mindre underhudsfett. Om det finns för lite underhudsfett är å andra sidan faran att även honfertiliter försvinner ur tjurens genom.

STEPHEN CONROY, representant för Irlands avelsorganisation för nötkreatur (ICBF) som föreläste förra hösten i dikogårdarnas seminarium bekantade sig med vår avelstjuruppfödningens anläggning när GrowSafe-utrustningen installerades. På Irland ansvarar han för teststationen för tjurar där motsvarande utrustning från en annan tillverkare finns.

sinstitutets forskningsstation i Ruukki, där tillväxten för mjölkkrastjurar har varit bland de bästa hos Atria och där GrowSafe-utrustningen har varit i bruk redan under flera år. Det har också varit förvånande att se hur snabbt tjurarna vande sig vid utrustningen.

FODERINTAGSÖVERVAKNING FRÅN KANADA

GrowSafe-utrustningen kommer från Calgary i Kanada och stöd för användning av utrustningen fås därifrån. Varje vardag kontrollerar vår stödperson mätanordningarna och tjurarnas foderintag och berättar via datorn om det finns någon störning i tjurarnas foderintag eller i mätutrustningen.

Tillsammans med Mikko har vi lärt oss

”Den dagliga foderkonsumtionen visar också hälsoförändringar.”

att veta när klockan är åtta på morgonen i Calgary och följa kommunikationen på kvällen och direkt på morgonen. Mikko följer också varje tjurs foderintag på datorn under dagen och gör detta också under veckosluten och helger, när personalen i Kanada har ledigt. Då och då måste utrustningen underhållas och kalibreras. Dessa åtgärder ska planeras till en sådan tid på dagen när tråget är så tomt som möjligt. ■

Under Sika Summit föddes ett manifest av kärlek till branschen

Ljudet ljöd från Vanögård när 40 producenter i Atrialäget och påverkare inom jordbruksnäringen dryftade branschens framtida utvecklingsriktningar i Sika Summit 2018. Behållningen av dagens aktiva grupparbete togs upp på video som finns på YouTube med namnet "sikasummit manifesti".

"Vi finländska svinuppfödare jobbar i en bransch som tror på morgondagen

och framgång, arbete och transparens. Framgång i en svår bransch kräver intelligens samt förståelse för stora helheter med maskiner, siffror och djur.

Vi skäms inte för att vi tar väl hand om djuren och producerar ren mat.

Vi är stolta över vårt arbete. Vi gör vårt arbete för att vi älskar det.

#rakkaudestalajiin (av kärlek till branschen)

40 ATRIAPRODUCENTER och påverkare inom jordbruksnäringen dryftade svinbranschens framtid på Vanögård. Från vänster Kjell-Göran Paxall, Heikki Panula, Katia Iso-Aho och Alexander Backlund.

UTNÄMNINGAR

Till utvecklingschef av nötfoder vid A-Foder Ab har utnämnts agronomie- och forstmagister, agronom **Milja Heikkinen** från och med den 14 januari 2019.

MMM Maiju Pesonen inledde den 1 februari 2019 sitt arbete inom Atria Producenters och A-Foders projekt CARBO Kolneutral nötkedja och inom utvecklingen av dikoproduktionen.

YHS agrologstudent Santeri Lähdemäki arbetar inom Atria Producenters nötkedja som deltidsanställd projektarbetare från den 3 januari 2019.

Ny skala för klassificering av nötkroppar

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS förordning om klassificering av slaktkroppar (796/2018) trädde i kraft den 1 januari. I klassificeringen av slaktkroppar används förutom fettklasserna 1–5 nu även minus och pluspoäng (1-, 1+ etc.)

Fettklasserna med underklasser syns redan i nötpreislistorna och kropparna klassificeras enligt förordningen. Klassificerare av kroppar utbildas fortfarande effektivt i det nya systemet under början av året.

Prissättningen av kropparnas fettklasser fortsätter i början av året i huvudklasserna enligt år 2018. Vi kan ta i bruk prissättning av underklasserna, när vi börjar få statistik enligt den nya klassificeringen.

Läs mer:
atriatuottajat.fi

Flexibilitet med A-Rahoitus

Schemalägg betalningen av räkningar lätt och kostnadseffektivt till en tidpunkt som passar dig bäst. Med A-Rahoitus kan förfallodagen vara upp till 150 dagar från anskaffningsdagen.

A-Rahoitus

- Du kan schemalägga betalningarna enligt inkomsterna.
- Du får förmånligt tillgång till kredit utan säkerhet.
- Tillgångar frigörs för andra ändamål.
- Räntan är 3 mån. Euribor +1,85 %-enheter endast för den tid som överskrider 14 dagar fram till betalningsdagen.
- Fakturan är genast avdragsgill i jordbruksbeskattningen.
- Krediten orsakar inga kostnader förutom betalningstidsräntan.

A-Rahoitus skickar räntefakturan med tre månaders intervaller som en samlingsfaktura. Nordea Finans Finland Ab fungerar som A-Rahoitus Oy:s finansieringspartner i arrangemanget.

Rasbeteckning på den nya förpackningen

ATRIA MALET NÖTKÖTT AV RASBOSKAP 12 % 300 G är en nyhet för matlagare som uppskattar hög kvalitet. Det är naturligtvis inhemskt malet kött av rasboskap, av antingen raserna angus, hereford, limousin, charolais, blonde d'aquitaine eller simmental. Rasbeteckningen syns tydligt på marknadens bästa, ekologiska och mest lättöppnade förpackning.

Martti Koivisto

”Att lyckas är ofta kombinationen av extrema ansträngningar och ett sömlöst samarbete.

Vi lyckas tillsammans

Martti Koivistos hjärta klappar för den finländska producenten och landsbygden.

Vem är du och vad gör du?

Jag är Martti Koivisto och arbetar som produktionschef hos A-Foder i Koskenkorva.

Din favoritmat?

Jag gillar alla slags köträtter, men i topp ligger absolut garanterat mör nötinnefilé. Mediumgrillad och med en god rödvinssås.

Din största framgång på jobbet?

Den första leveransen av kycklingfoder från den nya fabriken. I ett sträck under nästan ett dygn hade vi försökt att få utrustningen att fungera och vid fyrtiden på morgonen hade vi nästan gett upp. Men så till slut fick vi iväg den utlovade leveransen. Försevad, men före den ovillkorliga deadline. Jag är fortfarande svettig och säkert hann man bli orolig på gården också.

Om du skulle få ge endast ett råd till våra producenter, vad skulle det vara?

Använd och utnyttja en äkta inhemsk partner: A-Foder.

Hur ser en vanlig arbetsdag ut för dig?

Vad är normalt? Något sådant har jag nog inte upplevt under dessa 25 år. Oftast består dagen av att lösa och undanröja olika slags problem som stör produktionen. Planering av underhåll så att service stör produktionen så lite som möjligt. Möten och kontakter med samarbetspartner.

Vad betyder det för dig att arbeta i Atria-kedjan?

Mitt hjärta klappar starkt för den finländska producenten och landsbygden. I den här kedjan har jag fått vara med och planera, testa och ta i bruk lösningar för att den finländska producenten, A-Foder och hela Atria-kedjan ska klara sig nu och i framtiden.

Beskriv din expertis med fyra ord.

Erfarenhet, ihärdighet, flit och tillförlitlighet.

Komplettera följande mening: Världens renaste matkedja, som jag värnar och tar mitt ansvar för, är i finländska händer.

**TJURAUKTION
25.4.2019**

FINLANDS BÄSTA TJURAR FÖDS UPP PROFESSIONELLT

Det bästa möjliga djurmaterialet är en förutsättning för bevarande av konkurrenskraften såväl på gården som i hela kedjan.

Ibland vill dygnets timmar inte räcka till för allt som ska göras. Man skulle inte göra dessa sysslor om det inte vore en hjärtesak. Den nya uppfödningens anläggningen för avelstjurar har erbjudit en storslagen möjlighet att utvecklas. Man lär sig nytt varje dag.

På vår gård föds era gårdars tjurar upp. Vi föder upp dem professionellt för att nå bästa resultat – endast med långsiktigt arbete säkrar vi de bästa avelstjurarna till världens renaste kedja.

Mikko Peura, uppfödare av avelstjurar

Alltid när jag väljer tjurar tänker jag på vad jag vågar köpa. Jag får vara på paradplats för att välja lämpliga tjurar till gårdarna, men jag ansvarar också för att bra djur kommer till auktioner.

Varje gång en årskull skickas ut i världen, oroar jag mig för om gossarna kan uppföra sig och sköta sitt jobb.

Susanna Vehkaoja, Atria Nöt expert

